

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

2023

Μελέτη απορρόφησης και απασχολησιμότητας αποφοίτων Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών από την αγορά εργασίας

Γ' ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'. Εισαγωγή.....	3
A. 1 Μεθοδολογία της έρευνας, πληθυσμός και δείγμα.....	4
A. 2 Περιβάλλον Έργου.....	7
A.2.1 Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα κατά τα έτη 2012-2022.....	7
A.2.2 Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.....	9
A.2.3 Το γραφείο διασύνδεσης.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'. Αποτελέσματα.....	11
B.1 Δημογραφικά στοιχεία.....	11
B.2 Εκπαίδευση.....	14
B.3 Απασχόληση/ Εργασιακή Κατάσταση.....	38
B.3.1 Απασχολούμενοι.....	38
B.3.2 Άνεργοι.....	47
B.3.3 Δυνατότητες απασχόλησης.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'. Επιμόρφωση/εκπαιδευτικά προγράμματα.....	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'. Στατιστικές αναλύσεις.....	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'. Συζήτηση.....	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' - Επίλογος.....	86

Επιτελική σύνοψη

Η συγκεκριμένη μελέτη υλοποιείται εντός της Πράξης με τίτλο «Γραφείο Διασύνδεσης Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5079934, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ. Προβλέπεται στο πλαίσιο συγκεκριμένου πακέτου εργασίας της πράξης, να εκπονηθούν περιοδικές μελέτες και να υλοποιηθούν έρευνες πεδίου (surveys, focus groups) σε σχέση με τις συνθήκες απασχόλησης των αποφοίτων και την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των προγραμμάτων σπουδών στα οποία συμμετείχαν, σε σχέση με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Τα εργαλεία συλλογής δεδομένων, βασίζονται σε πρότυπα που ακολουθεί η Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ), ώστε να έχουν ιδρυματική και εθνική προστιθέμενη αξία. Συνολικά έχουν δημιουργηθεί τρεις Ιδρυματικές Μελέτες, της παρούσας συμπεριλαμβανομένης, για την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Επιπροσθέτως, έχει δημιουργηθεί σε επίπεδο κάθε τμήματος και προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, μία τουλάχιστον μελέτη για την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του και την αποτίμηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των επαγγελματικών δεξιοτήτων που απέκτησαν οι απόφοιτοι αυτοί κατά την διάρκεια της φοίτησής τους.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να καταγράψει, να εξετάσει και να αναλύσει το βαθμό απορρόφησης των *αποφοίτων του ΕΚΠΑ για τα έτη 2012-2022* από την αγορά εργασίας. Η μελέτη αναλύει τα ευρήματα που προκύπτουν από την έρευνα, συνοψίζει τα αποτελέσματά της και προχωρά στο σχολιασμό των συμπερασμάτων που προκύπτουν. Στόχος της έρευνας είναι να παρέχει την απαραίτητη πληροφορία που χρειάζεται το ΕΚΠΑ, ώστε να προβεί στην προσαρμογή των εκπαιδευτικών του προγραμμάτων με σκοπό να ενισχύσει το βαθμό απορρόφησης των αποφοίτων του από την αγορά εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'. Εισαγωγή

Η σχέση μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας, υπήρξε στο επίκεντρο των πρωτοβουλιών που αναλήφθηκαν στις εκπαιδευτικές πολιτικές πολλών χωρών, ιδίως μετά την έλευση της οικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, έχει δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στον ρόλο των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όσον αφορά την παροχή δεξιοτήτων απασχολησιμότητας στους αποφοίτους τους. Κατά συνέπεια, τα πανεπιστήμια αναμένεται να ενισχύσουν την απασχολησιμότητα των αποφοίτων τους με την παροχή δεξιοτήτων και γνώσεων που θα τους βοηθήσουν να συνδεθούν αποτελεσματικά με την αγορά εργασίας.

Σχετικές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί επισημαίνουν ελλείψεις σε σχέση με την απασχολησιμότητα των αποφοίτων αλλά και σχετικές αναντιστοιχίες μεταξύ των εκπαιδευτικών διαπιστευτηρίων των αποφοίτων και των απαιτήσεων των θέσεων εργασίας. Ταυτόχρονα, η υψηλή συχνότητα εμφάνισης υποαπασχόλησης και ανεργίας των αποφοίτων είναι χαρακτηριστικό πολλών χωρών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις χώρες της Νότιας Ευρώπης που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση.

Σήμερα λοιπόν, διεξάγεται ένας διάλογος ο οποίος αφορά τον ρόλο των πανεπιστημίων στην προώθηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων και τους τρόπους με τους οποίους τα προγράμματα σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητες και τη γνώση των τελευταίων, έτσι ώστε αυτοί να εντάσσονται αποτελεσματικά στην αγορά εργασίας.

Στην παρούσα μελέτη, οι απόφοιτοι των ετών **2012-2022** καλούνται να αξιολογήσουν τη συνεισφορά των σπουδών τους στην απασχόληση τους και τις προοπτικές σταδιοδρομίας τους, με ταυτόχρονη αναφορά στην απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Με την πολύτιμη ανατροφοδότησή τους, παρέχουν σημαντική βοήθεια στο ΕΚΠΑ, προκειμένου να βελτιώσει την προπτυχιακή εμπειρία των φοιτητών του και να σχεδιάσει πολιτικές που θα ενισχύσουν την απορρόφηση των αποφοίτων από την αγορά εργασίας.

Η ιχνηλάτηση των αποφοίτων επιτρέπει στα πανεπιστήμια να αξιολογούν τα προγράμματά τους, να βελτιώνουν το πρόγραμμα σπουδών, να προσελκύουν υποψήφιους φοιτητές, να προσελκύουν αποφοίτους στα μεταπτυχιακά τους προγράμματα και να αποδεικνύουν την αξία της εκπαίδευσής τους. Επιπλέον αποτελεί ένα εργαλείο το οποίο βοηθά τα πανεπιστήμια να

προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των φοιτητών και της αγοράς εργασίας, υποστηρίζει τη συνεχή τους βελτίωση και ενισχύει τη φήμη τους.

Επιπλέον, η σειρά των μελετών αυτών, θα μπορούσε να αποτελέσει την αφορμή ώστε το Πανεπιστήμιο να ενισχύσει τους δεσμούς του με τους αποφοίτους του από τη στιγμή της αποφοίτησής τους και να βοηθήσει περαιτέρω στην ανάπτυξη συλλόγων αποφοίτων. Άλλωστε η ιχνηλάτηση των αποφοίτων θεωρείται βασική συνιστώσα για τη διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση (σε εθνικό ή/και ιδρυματικό επίπεδο), και περιλαμβάνεται στις Κατευθυντήριες Αρχές και Οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας στην ευρωπαϊκή ανώτατη εκπαίδευση (ESG Standards). Μέσω αυτής, είναι δυνατή η συγκριτική αξιολόγηση (π.χ. συστήματα, ιδρύματα, προγράμματα σπουδών), η ικανοποίηση των αναγκών διοίκησης ή διαχείρισης ιδρυμάτων, η παροχή στατιστικής πληροφόρησης σε διεθνείς φορείς, η παροχή πληροφόρησης σε φοιτητές και υποψήφιους φοιτητές με υπηρεσίες σταδιοδρομίας και φυσικά η υποστήριξη διαμόρφωσης της πολιτικής για την ανώτατη εκπαίδευση.

A. 1 Μεθοδολογία της έρευνας, πληθυσμός και δείγμα

Προκειμένου να διερευνηθούν τα πεδία-αντικείμενα της μελέτης, σχεδιάστηκε ένα ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο από τους συμβούλους, σε συνεργασία με την ομάδα έργου. Για την κατάρτιση του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήσαμε ως βάση υπάρχον ερωτηματολόγιο το οποίο είχε χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενες μελέτες. Αυτό εμπλουτίστηκε με ερωτήσεις, από τους Συμβούλους, οι οποίες αξιολογήθηκαν για την ουσιαστική συνεισφορά τους στο υπό διερεύνηση θέμα και για το ότι είναι συμβατές με τις τρέχουσες εξελίξεις και τις ανάγκες που αντιμετωπίζει το Πανεπιστήμιο σήμερα. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε μια πιλοτική δοκιμή με μικρή ομάδα συμμετεχόντων (ομάδα έργου) για να ελέγξουμε εάν καλύπτουμε όλες τις περιοχές ενδιαφέροντος και να εντοπίσουμε τυχόν προβλήματα, όπως έλλειψη σαφήνειας. Με βάση τα σχόλια της ομάδας, έγιναν οι απαραίτητες προσαρμογές στο ερωτηματολόγιο, πριν την εκκίνηση της έρευνας σε ευρύ κοινό.

Κύριος σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν να αποτυπώσει τις στάσεις και τις αξιολογήσεις των αποφοίτων όσον αφορά τις σπουδές τους και να καταγράψει την επαγγελματική τους πορεία. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με: α) τα δημογραφικά στοιχεία των αποφοίτων β) την εμπειρία των αποφοίτων σχετικά με τις σπουδές τους γ) την κατάσταση

απασχόλησης των αποφοίτων σήμερα καθώς και δ) τα εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν παρακολουθήσει.

Πριν ξεκινήσουμε την αποστολή του ερωτηματολογίου, πραγματοποιήσαμε διεξοδικές δοκιμές για να εντοπίσουμε τυχόν τεχνικά ζητήματα ή πιθανά προβλήματα. Αυτό περιλάμβανε τον έλεγχο για κατεστραμμένους συνδέσμους, τη διασφάλιση ομαλής πλοήγησης και την επαλήθευση ότι η έρευνα λειτουργεί σε διαφορετικές συσκευές και προγράμματα περιήγησης.

Το ερωτηματολόγιο μπορούσε να συμπληρωθεί μεταξύ 07/09/2022 και 12/07/2023. Ένας σύνδεσμος προς το ερωτηματολόγιο προωθήθηκε στους υποψήφιους συμμετέχοντες στην έρευνα μέσω καναλιών κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. facebook, LinkedIn) καθώς και μέσω των γραμματειών του κάθε τμήματος στα διαθέσιμα e-mail των αποφοίτων.

Η έρευνα ήταν ανώνυμη, γεγονός που σημαίνει ότι οι ερωτηθέντες δεν μπορούν να ταυτοποιηθούν προσωπικά. Αυτό είχε ως στόχο την άμβλυνση των όποιων ανησυχιών σχετικά με την παρατήρηση ή την κρίση, μειώνοντας την πιθανότητα της προκατάληψης της κοινωνικά επιθυμητής συμπεριφοράς, (social desirability bias).

Επιπλέον, διαβεβαίωσαμε τους συμμετέχοντες ότι οι απαντήσεις τους θα παραμείνουν εμπιστευτικές και δεν θα μπορούν να συνδεθούν με αυτούς, μεμονωμένα. Αυτό είχε ως σκοπό να ενθαρρύνει την ειλικρινή και ανοιχτή ανατροφοδότηση.

Επίσης, υπήρχαν σαφείς οδηγίες για το πώς μπορεί να απαντήσει κάποιος/α στις ερωτήσεις. Αυτό είχε ως στόχο να βοηθήσει τους ερωτηθέντες να δώσουν πιο ακριβείς απαντήσεις.

Τέλος, στη διατύπωση των ερωτήσεων χρησιμοποιήθηκε ουδέτερη γλώσσα, και καταβλήθηκε προσπάθεια ώστε οι ερωτήσεις να είναι σαφείς, συνοπτικές και εστιασμένες.

Για την κινητοποίηση των συμμετεχόντων για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου διατυπώθηκε ξεκάθαρα ο σκοπός της έρευνας και τονίστηκε πώς η συμμετοχή τους θα συμβάλει στην απόκτηση πολύτιμων γνώσεων σε σχέση με τα προγράμματα σπουδών, αποβλέποντας στη βελτίωσή τους, τόσο των προγραμμάτων όσο και των υπόλοιπων υπηρεσιών που παρέχει το Ίδρυμα στους φοιτητές του.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας στάλθηκαν υπενθυμίσεις με σκοπό να ενθαρρύνουμε τους αποφοίτους να συμμετάσχουν. Η έρευνα προωθήθηκε σε διάφορα κανάλια, όπως email, μέσα

κοινωνικής δικτύωσης και ιστότοπους με στόχο να επικοινωνήσουμε με το κοινό των αποφοίτων μέσω πολλών σημείων επαφής και να αυξήσουμε την προβολή και την απήχηση της.

Κατά το διάστημα που η έρευνα παρέμεινε ανοιχτή, παρακολουθήσαμε τα ποσοστά απόκρισης για να εντοπίσουμε τυχόν καθυστερήσεις ή προβλήματα.

Για να αντιμετωπίσουμε το ποσοστό διαρροής (drop-out-rate) στόχος μας ήταν οι ερωτήσεις της έρευνας να είναι σαφείς, συνοπτικές και κατανοητές. Επιπλέον αποφύγαμε τη χρήση ορολογίας ή περίπλοκης γλώσσας που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στους συμμετέχοντες. Παράλληλα χρησιμοποιήσαμε λογική ροή και δομή στις ερωτήσεις μας. Επίσης, παρείχαμε δείκτες προόδου στο πλαίσιο της έρευνας για να ενημερώνουμε τους συμμετέχοντες πόσο πολύ έχουν προχωρήσει και πόσο ακόμη απομένει ως την ολοκλήρωση της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου.

Όσον αφορά την επιλογή του δείγματος, χρησιμοποιήσαμε την απλή τυχαία δειγματοληψία από ξεχωριστές υποομάδες (τμήματα). Συγκεκριμένα, μέσα από το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα, επιλέξαμε ένα δείγμα διατηρώντας την αναλογία του πληθυσμού των αποφοίτων κάθε τμήματος ως προς τον συνολικό πληθυσμό των αποφοίτων. Η επιλογή του δείγματος έγινε με τη βοήθεια του Excel χρησιμοποιώντας κατάλληλους αλγορίθμους τυχαίων αριθμών (random number generators) για κάθε υποομάδα. Η χρήση αυτής της τεχνικής δειγματοληψίας για την επιλογή συμμετεχόντων από τον πληθυσμό βοήθησε στην ελαχιστοποίηση της μεροληψίας επιλογής και στην αύξηση της πιθανότητας απόκτησης αντιπροσωπευτικού δείγματος.

Το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα, οι οποίοι αποφοίτησαν την περίοδο **2012-2022** ήταν 2.923.

Ως αποτέλεσμα των συντονισμένων και συνδυασμένων ενεργειών του γραφείου διασύνδεσης και των γραμματειών των τμημάτων, κάθε τμήμα εκπροσωπήθηκε αναλογικά. Το τελικό αναλογικό δείγμα που προέκυψε από το πλήθος των διαθέσιμων παρατηρήσεων ήταν N=962.

Επιπλέον της συγκεκριμένης μεθοδολογίας, πραγματοποιήθηκαν focus groups για να συλλεχθούν πληροφορίες από αντιπροσωπευτικούς αποφοίτους του τμήματος, με σκοπό την καταγραφή, την οριστικοποίηση καθώς και την επιπλέον παροχή ποιοτικών δεδομένων που αφορούσαν την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των προγραμμάτων σπουδών. Τα focus groups υποστηρίχθηκαν από ειδικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο, το οποίο βοήθησε τους

ερευνητές και τους συμμετέχοντες να εστιάσουν τη συζήτηση σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες. Το ερωτηματολόγιο περιείχε κυρίως ανοιχτές ερωτήσεις, που σχεδιάστηκαν για να προκαλέσουν αντίστοιχες ανοικτές και ουσιαστικές απαντήσεις και οργανώθηκε με την τεχνική της δομημένης συνέντευξης έτσι ώστε οι απαντήσεις των συμμετεχόντων να μπορούν εύκολα να ταξινομηθούν σε κατηγορίες.

A. 2 Περιβάλλον Έργου

A.2.1 Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα κατά τα έτη 2012-2022

Η Ελλάδα βίωσε μια σοβαρή οικονομική κρίση κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, με την οικονομία της να βρίσκεται σε βαθιά ύφεση και τα ποσοστά ανεργίας να βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο ιδίως κατά τα έτη 2012-2014. Η χώρα αντιμετώπισε σημαντικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου χρέους, των μέτρων λιτότητας και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που επιβλήθηκαν από τους διεθνείς πιστωτές.

Η ελληνική αγορά εργασίας γνώρισε αύξηση των ποσοστών ανεργίας, φτάνοντας σε επίπεδα ρεκόρ. Από το 2012 έως το 2014, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε δραματικά, φτάνοντας στο 27% περίπου το 2013. Οι νέοι και οι μακροχρόνια άνεργοι επλήγησαν ιδιαίτερα. Η οικονομική ύφεση οδήγησε σε σημαντικές απώλειες θέσεων εργασίας και μειώσεις μισθών σε διάφορους τομείς. Πολλές επιχειρήσεις έκλεισαν, συρρικνώθηκαν ή αγωνίστηκαν να επιβιώσουν, με αποτέλεσμα απολύσεις και μειωμένες ώρες εργασίας. Οι εργαζόμενοι αντιμετώπισαν περικοπές μισθών, παγωμένους μισθούς και καθυστερημένες πληρωμές.

Οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες ώθησαν σημαντικό αριθμό ειδικευμένων επαγγελματιών να αναζητήσουν ευκαιρίες απασχόλησης στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα τη διαρκή μετανάστευση. Πολλοί νέοι πτυχιούχοι εγκατέλειψαν τη χώρα αναζητώντας καλύτερες προοπτικές, οδηγώντας σε απώλεια ανθρώπινου κεφαλαίου και ταλέντων.

Καθώς οι επίσημες ευκαιρίες απασχόλησης μειώθηκαν, σημειώθηκε αύξηση της άτυπης απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης και της αδήλωτης εργασίας. Αυτή η τάση εκφράστηκε κυρίως από άτομα που αναζητούσαν εναλλακτικούς τρόπους απόκτησης εισοδήματος εκτός της επίσημης αγοράς εργασίας.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αγοράς εργασίας, η Ελλάδα εφάρμοσε μια σειρά μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων αλλαγών στη νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης, στις συλλογικές διαπραγματεύσεις και στα συνταξιοδοτικά συστήματα. Οι

μεταρρυθμίσεις αυτές αποσκοπούσαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, στην προσέλκυση επενδύσεων και στην ενίσχυση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας.

Κατά τη διάρκεια του 2015-2020, η Ελλάδα άρχισε να βιώνει σταδιακή ανάκαμψη και οικονομική σταθεροποίηση. Η χώρα βγήκε από την ύφεση και η μεταβολή του ΑΕΠ επέστρεψε σε θετικό πρόσημο. Με την έστω και μέτρια αύξηση του ΑΕΠ τα ποσοστά ανεργίας μειώθηκαν σταδιακά αλλά εξακολούθησαν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα σε σύγκριση με την προ κρίσης εποχή. Η αγορά εργασίας εξακολουθούσε να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποαπασχόλησης και των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων της κρίσης.

Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια των ετών 2020-2021, η Ελλάδα αντιμετώπισε τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, οι οποίες είχαν νέες σημαντικές συνέπειες για την αγορά εργασίας. Τα μέτρα που πάρθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας όπως το lockdown και οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί είχαν ως αποτέλεσμα απώλειες θέσεων εργασίας, μειωμένες ώρες εργασίας και οικονομικές πιέσεις στις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους. Η αρνητική αυτή εξέλιξη αντιμετωπίστηκε εν μέρει από κρατικά μέτρα στήριξης προς επιχειρήσεις και εργαζόμενους, αποφεύγοντας έτσι νέο μεγάλο άλμα του δείκτη ανεργίας.

Η έξοδος από την κρίση Covid-19, σηματοδότησε μια ισχυρή ώθηση στην αγορά εργασίας. Η αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών, καθώς και η εφαρμογή πακέτων ανάκαμψης φαίνεται να στηρίζουν την οικονομία. Ωστόσο, οι αντιξοότητες από την άνοδο των τιμών της ενέργειας και η αβεβαιότητα μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία έχουν επιβραδύνει αυτή την ανάκαμψη, χωρίς πάντως να έχουν επηρεάσει αρνητικά την τάση της απασχόλησης.

Σήμερα, οι τομείς με τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων είναι αυτοί των υπηρεσιών και των πωλήσεων. Επίσης οι τομείς που ακολουθούν θετική πορεία και στους οποίους παρατηρείται η μεγαλύτερη αύξηση εργαζομένων είναι η μεταποίηση, οι μεταφορές, η δημόσια διοίκηση και η εκπαίδευση. Μεγάλος αριθμός θέσεων εργασίας επίσης προσφέρεται στον τομέα του τουρισμού ενώ ανοδική τάση ακολουθούν η βιομηχανία και οι κατασκευές με αυξημένες προοπτικές απασχόλησης. Επίσης, η αγορά ακινήτων, ιδιαίτερα σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς και αστικές περιοχές, γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση τα τελευταία χρόνια.

Ένας επίσης ισχυρός τομέας στην Ελλάδα είναι ο τομέας της πληροφορική. Η Ελλάδα φαίνεται να αναπτύσσεται ιδιαίτερα στον κλάδο της τεχνολογίας, με έναν αυξανόμενο αριθμό start-ups και καινοτόμων εταιρειών να αναδύονται. Η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη έχουν γίνει ζωντανοί

κόμβοι τεχνολογίας, ενισχύοντας την επιχειρηματικότητα και την ψηφιακή καινοτομία, ενώ η ζήτηση για επαγγελματίες της πληροφορικής είναι ιδιαίτερα έντονη, με αντίστοιχη αύξηση των αμοιβών τους.

Επίσης, σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, υψηλή ζήτηση παρατηρείται για στελέχη διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, στελέχη εφοδιαστικής αλυσίδας, στελέχη οικονομικών διευθύνσεων, όπως επίσης για στελέχη πωλήσεων και ψηφιακού marketing.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι αλλαγές που προκάλεσε η πανδημία στον εργασιακό τομέα, φαίνεται ότι αποκτούν εν μέρει μόνιμο χαρακτήρα, ο υβριδικός τρόπο εργασίας είναι ο πλέον δημοφιλής για τους εργαζόμενους ενώ και οι εργοδότες προσπαθούν να μετατρέψουν το πρόβλημα σε ευκαιρία μειώνοντας τα κόστη τους.

Καθώς η οικονομία φαίνεται να ανακάμπτει υποστηριζόμενη από νέες δραστηριότητες και τρόπους παραγωγής, αναμένεται να προκύψουν νέες ευκαιρίες. Οι εργαζόμενοι που θα έχουν την ανάλογη ειδίκευση αλλά και τις κατάλληλες ψηφιακές και συμπεριφορικές δεξιότητες, θα βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση στην αγορά εργασίας. Η διασφάλιση ότι το εργατικό δυναμικό διαθέτει τις επαγγελματικές δεξιότητες που βασίζονται σε σύγχρονη και εμπειριστατωμένη εκπαίδευση, θα συμβάλει θετικά στην απασχολησιμότητά του, όπως επίσης και στη βελτίωση της γενικής ευημερίας.

A.2.2 Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (συντομογραφία: ΕΚΠΑ), το οποίο συνήθως αναφέρεται απλώς και ως Πανεπιστήμιο Αθηνών, αποτελεί ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα με έδρα την Αθήνα. Σήμερα το ΕΚΠΑ χωρίζεται σε 9 σχολές και 43 τμήματα.

Κύρια αποστολή του ΕΚΠΑ είναι να παράγει και να μεταδίδει τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία, να συμβάλει στη δια βίου μάθηση, να αναπτύσσει την κριτική ικανότητα και τις δεξιότητες των φοιτητών και να μεριμνά για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του. Επιπλέον, έχει ως αποστολή να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των επαγγελματικών πεδίων, όπως επίσης να συμβάλει στη διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών, ικανών να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις όλων των πεδίων των κοινωνικών δραστηριοτήτων με επιστημονική, επαγγελματική και πολιτιστική επάρκεια.

Για το έτος 2022, σε μία από τις πλέον σημαντικές παγκόσμιες κατατάξεις η οποία αξιολογεί τα Πανεπιστήμια με βάση την απασχολησιμότητα των αποφοίτων και τη φήμη τους στην αγορά εργασίας, το ΕΚΠΑ καταλαμβάνει μια από τις θέσεις μεταξύ 301-500 και πιο συγκεκριμένα στην 304η θέση έχοντας ανέβει 29 θέσεις σε σχέση με την προηγούμενη ανακοίνωση αποτελεσμάτων, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2020.

Όπως αναφέρουν μεταξύ των άλλων οι υπεύθυνοι της κατάταξης: «Καθένα από τα πανεπιστήμια που κατατάσσονται στα κορυφαία 550 έχει αποδείξει την ικανότητά του να παράγει αποφοίτους με τις κοινωνικές δεξιότητες που απαιτούνται στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον». Τα αποτελέσματα της εν λόγω κατάταξης καταδεικνύουν τη σημασία που αποδίδει το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στην ομαλή μετάβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας αλλά και την καταξίωση τους σε αυτήν.

A.2.3 Το γραφείο διασύνδεσης

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, για την υποστήριξη των φοιτητών και αποφοίτων του και για την αποτελεσματικότερη διασύνδεση τους με την αγορά εργασίας, παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσω του Γραφείου Διασύνδεσής του. Το Γραφείο Διασύνδεσης ιδρύθηκε προκειμένου να καλύψει την ανάγκη σύνδεσης της ακαδημαϊκής κοινότητας με την αγορά εργασίας και αποσκοπεί στην παροχή της βέλτιστης, κατά το δυνατόν, βοήθειας προς τους φοιτητές και αποφοίτους του ΕΚΠΑ που καλούνται να δραστηριοποιηθούν σε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό και σύνθετο διεθνοποιημένο περιβάλλον.

Αποστολή του είναι να ενημερώνει τα μέλη του Πανεπιστημίου (φοιτητές, απόφοιτους, ερευνητές και μέλη ΔΕΠ) για θέματα που σχετίζονται με την έρευνα και την εκπαίδευση, με θέματα που σχετίζονται με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, καθώς και για πιθανές ευκαιρίες απασχόλησης. Βασικό άξονα των δραστηριοτήτων του Γραφείου αποτελεί και η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής για τον σχεδιασμό σταδιοδρομίας, όπως επίσης και προσωπικής υποστήριξης και ενθάρρυνσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'. Αποτελέσματα

Β.1 Δημογραφικά στοιχεία

Το συνολικό πλήθος του δείγματος είναι 962 απόφοιτοι από ένα συνολικό πλήθος 2.923απαντήσεων από 33 τμήματα του Πανεπιστημίου τα οποία ανήκουν σε 8 σχολές. 71,7% είναι γυναίκες και 28,3% άνδρες.

Τμήμα	Γυναίκα	Ανδρας	Σύνολο
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	38	1	39
Βιολογίας	16	5	21
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	15	2	17
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	13	2	15
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	7	5	12
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	40	0	40
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	8	10	18
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	18	7	25
Θεατρικών Σπουδών	9	1	10
Θεολογίας	10	9	19
Ιατρικής	37	17	54
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	7	5	12
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	32	8	40
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	7	2	9
Κοινωνικής Θεολογίας	16	4	20
Μαθηματικών	12	20	32
Μουσικών Σπουδών	3	5	8
Νομικής	80	31	111
Νοσηλευτικής	21	3	24
Οδοντιατρικής	19	3	22
Οικονομικών Επιστημών	21	28	49
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	6	25	31
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	24	23	47
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	8	0	8
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	8	0	8
Φαρμακευτικής	17	3	20
Φιλολογίας	55	13	68
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	32	9	41

Φυσικής	10	16	26
Χημείας	16	7	23
Ψυχολογίας	34	1	35
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	37	6	43
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	14	1	15

Από τους συμμετέχοντες ο μέσος όρος ηλικίας είναι 27,65 έτη (SD= 4,81). Όσον αφορά τη χώρα καταγωγής, 95,7% έχουν ως χώρα καταγωγής την Ελλάδα ενώ το 4,3% προέρχεται από άλλες χώρες.

Χώρα καταγωγής	Σύνολο	Ποσοστό
Ελλάδα	921	95,7%
Κύπρος	18	1,9%
Αλβανία	12	1,2%
Λουξεμβούργο	1	0,1%
Ισπανία	1	0,1%
Πολωνία	1	0,1%
Αφγανιστάν	1	0,1%
Αυστραλία	1	0,1%
Κούβα	1	0,1%
Ρωσία	1	0,1%
Ουζμπεκιστάν	1	0,1%
Αγκόλα	1	0,1%
Νότιος Κορέα	1	0,1%
Ουκρανία	1	0,1%

Πίνακας 2. Χώρα καταγωγής

Αναφορικά με τους συμμετέχοντες που δήλωσαν ως χώρα καταγωγής την Ελλάδα, το 63,8% έχουν ως τόπο καταγωγής το νομό Αττικής. Το υπόλοιπο 36,2% ανέφερε ως τόπο καταγωγής άλλους 48 νομούς της Ελλάδας.

Από τους απόφοιτους το 98,1% έχει ως πρώτη μητρική γλώσσα την ελληνική γλώσσα. Επιπλέον 61 από τους αποφοίτους (6,34%) ανέφεραν ότι έχουν και δεύτερη μητρική γλώσσα με πρώτη επιλογή ως 2^ημητρική γλώσσα την αγγλική με ποσοστό 27,9%.

1η Μητρική Γλώσσα	Σύνολο	Ποσοστό
Αλβανική	10	1,0%
Αραβική	1	0,1%
Κροατική	1	0,1%
Αγγλική	2	0,2%
Ελληνική	944	98,1%
Πολωνική	1	0,1%
Ρωσική	1	0,1%
Ισπανική	2	0,2%

Πίνακας 3. 1^η Μητρική γλώσσα

2η Μητρική Γλώσσα	Σύνολο	Ποσοστό
Αλβανική	5	8,2%
Βουλγαρική	1	1,6%
Τσεχική	1	1,6%
Ολλανδική	1	1,6%
Αγγλική	17	27,9%
Γαλλική	3	4,9%
Γερμανική	3	4,9%
Ελληνική	12	19,7%
Ιταλική	3	4,9%
Κορεάτικη	1	1,6%
Άλλη	3	4,9%
Πολωνική	1	1,6%
Ρουμανική	2	3,3%
Ρωσική	4	6,6%
Ισπανική	1	1,6%
Τουρκική	3	4,9%

Πίνακας 4. 2η Μητρική γλώσσα

Από το σύνολο των αποφοίτων, η πλειοψηφία έχει γεννηθεί στην Ελλάδα (95,4%) ενώ ακολουθούν χώρες όπως η Κύπρος (1,9%) και η Αλβανία (0,8%). Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη χώρα γέννησης των αποφοίτων.

Χώρα Γέννησης	Σύνολο	Ποσοστό
Ελλάδα	918	95,4%
Κύπρος	18	1,9%
Αλβανία	8	0,8%
Τουρκία	1	0,1%
Λουξεμβούργο	1	0,1%
Ηνωμένο Βασίλειο	1	0,1%
Γερμανία	2	0,2%
Ισπανία	1	0,1%

Ηνωμένες Πολιτείες	1	0,1%
Πολωνία	1	0,1%
Γαλλία	1	0,1%
Αυστραλία	3	0,3%
Κούβα	1	0,1%
Γεωργία	1	0,1%
Ουζμπεκιστάν	1	0,1%
Αντίγκουα και Μπαρμπούντα	1	0,1%
Νότια Κορέα	1	0,1%
Ουκρανία	1	0,1%

Πίνακας 5. Χώρα Γέννησης

Αναφορικά με τη χώρα διαμονής των αποφοίτων, το 92,2% δήλωσε ότι διαμένει στην Ελλάδα ενώ το 7,8% δήλωσε ότι διαμένει σε χώρες του εξωτερικού. Από τους αποφοίτους που δήλωσαν ότι διαμένουν στην Ελλάδα η πλειοψηφία ανέφερε ως τόπο διαμονής το νομό Αττικής σε ποσοστό 87,9%.

Τέλος, στο ερώτημα για το αν αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή ανεπάρκειες λόγω μιας εκ γενετής ή επίκτητης βλάβης των φυσικών ή διανοητικών ικανοτήτων τους (ΑμεΑ), το 98% των αποφοίτων απάντησε αρνητικά ενώ το 2% θετικά.

B.2 Εκπαίδευση

Από το βαθμό/χαρακτηρισμό πτυχίου των αποφοίτων προκύπτει ότι οι υποψήφιοι στην πολύ μεγάλη τους πλειοψηφία αποφοίτησαν με βαθμό πτυχίου Λίαν Καλώς. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει αναλυτικά τα αποτελέσματα.

Βαθμός Πτυχίου	Σύνολο Αποφοίτων	Άνδρες	Γυναίκες
Άριστα	21,2%	19,9%	21,8%
Λίαν Καλώς	69,5%	66,5%	70,7%
Καλώς	9,3%	13,6%	7,5%

Πίνακας 6. Βαθμός πτυχίου

Σε σχέση με την κινητικότητα (συμμετοχή σε πρόγραμμα Erasmus/ανταλλαγής φοιτητών) παρατηρούμε ότι ένα ποσοστό 17,9% έχει μετακινηθεί σε συνεργαζόμενα πανεπιστήμια στο εξωτερικό, έτσι ώστε να φοιτήσουν εκεί για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Κινητικότητα	Σύνολο Αποφοίτων
Όχι	82,1%
Ναι	17,9%

Πίνακας 7. Κινητικότητα

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα αναφορικά με τις πηγές χρηματοδότησης σπουδών, η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων ανέφερε ως κύρια πηγή χρηματοδότησης την οικογένεια, με την επαγγελματική εργασία να ακολουθεί (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων).

	Σύνολο	Ποσοστό
Οικογένεια	849	88,3%
Υποτροφία	104	10,8%
Τραπεζικός Δανεισμός	7	0,7%
Επαγγελματική Εργασία	294	30,6%
Άλλο (προσδιορίστε)	32	3,3%

Πίνακας 8. Πηγές χρηματοδότησης σπουδών

Από τις δηλώσεις προτίμησης των αποφοίτων προκύπτει ότι, οι υποψήφιοι στην πλειοψηφία επέτυχαν την εισαγωγή τους σε τμήμα που ήταν μεταξύ των πρώτων τους επιλογών.

	Σύνολο	Ποσοστό
1η επιλογή	610	63,1%
2-5 πρώτων επιλογών	284	29,4%
6-10 πρώτων επιλογών	49	5,1%
Άλλο	19	2,0%

Πίνακας 9. Δήλωση προτίμησης αποφοίτων

Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται τα αντίστοιχα ποσοστά ανά τμήμα. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των τμημάτων του ΕΚΠΑ απολαμβάνει υψηλής εκτίμησης από την πλειοψηφία των αποφοίτων όσον αφορά την επιλογή τους.

	1η επιλογή	2 ^η -5 ^η επιλογή	6 ^η -10 ^η επιλογή	Άλλο
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	87,2%	10,3%	0,0%	2,6%
Βιολογίας	61,9%	33,3%	4,8%	0,0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	58,8%	23,5%	17,6%	0,0%

Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	73,3%	20,0%	6,7%	0,0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	8,3%	41,7%	41,7%	8,3%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	60,0%	37,5%	2,5%	0,0%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	83,3%	16,7%	0,0%	0,0%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	76,0%	24,0%	0,0%	0,0%
Θεατρικών Σπουδών	50,0%	40,0%	0,0%	10,0%
Θεολογίας	31,6%	31,6%	21,1%	15,8%
Ιατρικής	94,4%	5,6%	0,0%	0,0%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	83,3%	16,7%	0,0%	0,0%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	62,5%	30,0%	7,5%	0,0%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	66,7%	22,2%	0,0%	11,1%
Κοινωνικής Θεολογίας	20,0%	30,0%	20,0%	30,0%
Μαθηματικών	62,5%	25,0%	12,5%	0,0%
Μουσικών Σπουδών	75,0%	25,0%	0,0%	0,0%
Νομικής	96,4%	2,7%	0,9%	0,0%
Νοσηλευτικής	16,7%	54,2%	25,0%	4,2%
Οδοντιατρικής	81,8%	18,2%	0,0%	0,0%
Οικονομικών Επιστημών	34,7%	51,0%	10,2%	4,1%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	48,4%	45,2%	6,5%	0,0%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	42,6%	57,4%	0,0%	0,0%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0,0%	75,0%	25,0%	0,0%
Φαρμακευτικής	65,0%	35,0%	0,0%	0,0%
Φιλολογίας	82,4%	17,6%	0,0%	0,0%

Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	24,4%	70,7%	4,9%	0,0%
Φυσικής	50,0%	46,2%	0,0%	3,8%
Χημείας	34,8%	56,5%	8,7%	0,0%
Ψυχολογίας	82,9%	14,3%	2,9%	0,0%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	69,8%	27,9%	2,3%	0,0%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	40,0%	40,0%	6,7%	13,3%

Πίνακας 10. Δήλωση προτίμησης ανά τμήμα

Από τη διενέργεια του focus group προέκυψε ότι ως κριτήρια επιλογής των αποφοίτων για φοίτηση στις σχολές του ΕΚΠΑ ήταν το προσωπικό ενδιαφέρον των υποψηφίων φοιτητών για το επιστημονικό αντικείμενο των σχολών του ΕΚΠΑ, το ελκυστικό και ευρύ πρόγραμμα σπουδών, η φήμη του ως ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει ένα υψηλό επίπεδο επιστημονικών γνώσεων, το επίπεδο και το κύρος των διδασκόντων καθώς και η φήμη που συνοδεύει το ΕΚΠΑ στην αγορά εργασίας. Τέλος, η τοποθεσία έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην παραπάνω επιλογή.

Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων (95,5%) δήλωσε ότι το επιστημονικό αντικείμενο σπουδών, τούς φάνηκε ενδιαφέρον. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα συνολικά αποτελέσματα ανά τμήμα.

	Ναι	Όχι
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	95%	5%
Βιολογίας	100%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	88%	12%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	100%	0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	92%	8%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	100%	0%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	83%	17%

Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	100%	0%
Θεατρικών Σπουδών	100%	0%
Θεολογίας	100%	0%
Ιατρικής	98%	2%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	100%	0%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	95%	5%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	89%	11%
Κοινωνικής Θεολογίας	95%	5%
Μαθηματικών	100%	0%
Μουσικών Σπουδών	88%	13%
Νομικής	93%	7%
Νοσηλευτικής	88%	13%
Οδοντιατρικής	95%	5%
Οικονομικών Επιστημών	94%	6%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	94%	6%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	98%	2%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	100%	0%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	88%	13%
Φαρμακευτικής	95%	5%
Φιλολογίας	97%	3%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	95%	5%
Φυσικής	92%	8%
Χημείας	100%	0%
Ψυχολογίας	100%	0%

Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	95%	5%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	93%	7%

Πίνακας 11. Ενδιαφέρον επιστημονικό αντικείμενο ανά τμήμα

Επίσης παρατηρούμε ότι στην πλειοψηφία τους οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ θεωρούν ότι το πρόγραμμα που παρακολούθησαν ήταν ολοκληρωμένο αναφορικά με το αντικείμενο σπουδών. Ωστόσο, προκύπτει σαφώς ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Ολοκληρωμένο αντικείμενο σπουδών	16%	50,1%	20%	11,2%	2,7%

Πίνακας 12. Ολοκληρωμένο αντικείμενο σπουδών

Όπως προέκυψε από το focus group, οι απόφοιτοι θεωρούν ότι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών είναι ένα πρόγραμμα που παρέχει θεμελιώδεις επιστημονικές γνώσεις κατά τα πρώτα έτη σπουδών, ενώ κατά τα τελευταία έτη προσφέρει την ανάλογη εξειδίκευση μέσω των κατευθύνσεών του. Επιπλέον, ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών είναι ένα πρόγραμμα που παρέχει στους αποφοίτους πρακτική και επικαιροποιημένη γνώση και τους βοηθά να μετασχηματίζουν τη θεωρητική σε εφαρμοσμένη γνώση. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε ότι σε ορισμένα τμήματα χρειάζεται η ενίσχυση της απόκτησης πρακτικής γνώσης μέσω της μεγαλύτερης σύνδεσης μεταξύ θεωρίας και πράξης. Επιπλέον, η μεγαλύτερη ευθυγράμμιση της γνώσης που αποκτούν οι απόφοιτοι με τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις θα έχει θετική επίδραση, ώστε οι απόφοιτοι να θεωρούν το πρόγραμμα περισσότερο ολοκληρωμένο.

Από τους ερωτηθέντες, το 66,4% απάντησε ότι το πρόγραμμα που παρακολούθησαν περιελάμβανε μαθήματα και από άλλα τμήματα. Από αυτούς που απάντησαν θετικά, στην πλειοψηφία τους συμφωνούν ότι τα μαθήματα αυτά ήταν χρήσιμα.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Χρησιμότητα μαθημάτων από άλλα τμήματα	20,2%	46,2%	21,7%	8,8%	3,2%

Πίνακας 13. Χρησιμότητα μαθημάτων από άλλα τμήματα

Στην ερώτηση για το ποια είναι η γνώμη των αποφοίτων για το επίπεδο δυσκολίας των σπουδών, παρατηρούμε ότι σε πολύ μεγάλη πλειοψηφία οι απόφοιτοι θεωρούν το επίπεδο δυσκολίας των σπουδών ως υψηλό έως πολύ υψηλό. Το συγκεκριμένο εύρημα δείχνει ότι μεγάλο μέρος των φοιτητών θεωρεί τις σπουδές απαιτητικές.

	Πολύ υψηλό	Υψηλό	Ικανοποιητικό	Χαμηλό	Πολύ χαμηλό
Επίπεδο δυσκολίας σπουδών	15,7%	45,7%	33,3%	3,7%	0,4%

Πίνακας 14. Επίπεδο δυσκολίας σπουδών

Από τη διενέργεια του focus group προέκυψε ότι, κύριοι παράγοντες δυσκολίας των σπουδών είναι ο όγκος της ύλης που διδάσκεται και η απαραίτητη αφομοίωση των πληροφοριών. Για ορισμένες σχολές, παράγοντα δυσκολίας αποτελεί το ίδιο το αντικείμενο σπουδών, η σύνδεση του αντικειμένου των σπουδών τους με άλλα επιστημονικά πεδία, η ανάγκη για κατανόηση θεμελιωδών εννοιών που σχετίζονται με το αντικείμενο σπουδών καθώς και η ανάγκη για συστηματική παρακολούθηση και φυσική παρουσία. Παρόλα αυτά, οι απόφοιτοι θεωρούν ότι το υψηλό επίπεδο δυσκολίας των σπουδών συσχετίζεται με θετικά μαθησιακά αποτελέσματα όπως, η ικανότητα οργάνωσης και προγραμματισμού, η αντοχή στην πίεση, η απόκτηση υψηλών επιστημονικών γνώσεων, η διαχείριση χρόνου, η ενίσχυση της πεποίθησής τους ότι μπορούν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά καθώς και η ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης και της λήψης σωστών αποφάσεων.

Υψηλότερο βαθμό δυσκολίας στις σπουδές τους συναντούν, οι απόφοιτοι των τμημάτων Φυσικής, Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Μαθηματικών, Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών.

	Επίπεδο δυσκολίας σπουδών				
	Πολύ Υψηλό	Υψηλό	Ικανοποιητικό	Χαμηλό	Πολύ Χαμηλό
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	3%	38%	56%	3%	0%
Βιολογίας	10%	81%	10%	0%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	29%	41%	18%	6%	6%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	13%	40%	33%	13%	0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	8%	75%	8%	8%	0%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	5%	40%	48%	5%	3%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	6%	28%	50%	17%	0%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	8%	48%	44%	0%	0%
Θεατρικών Σπουδών	0%	70%	30%	0%	0%
Θεολογίας	16%	53%	32%	0%	0%
Ιατρικής	15%	48%	35%	2%	0%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	25%	67%	8%	0%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	10%	60%	28%	3%	0%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	11%	11%	56%	22%	0%
Κοινωνικής Θεολογίας	0%	45%	45%	10%	0%
Μαθηματικών	38%	50%	9%	3%	0%
Μουσικών Σπουδών	25%	25%	38%	13%	0%
Νομικής	32%	55%	13%	0%	0%
Νοσηλευτικής	4%	71%	25%	0%	0%
Οδοντιατρικής	23%	55%	18%	5%	0%
Οικονομικών Επιστημών	10%	41%	49%	0%	0%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	45%	48%	6%	0%	0%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	6%	30%	60%	4%	0%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	38%	38%	25%	0%	0%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	38%	63%	0%	0%	0%
Φαρμακευτικής	35%	55%	10%	0%	0%
Φιλολογίας	12%	49%	37%	1%	1%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	2%	37%	59%	2%	0%
Φυσικής	58%	38%	4%	0%	0%
Χημείας	0%	61%	39%	0%	0%
Ψυχολογίας	6%	29%	60%	6%	0%

Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	5%	19%	51%	23%	2%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	13%	80%	7%	0%	0%

Πίνακας 15. Επίπεδο δυσκολίας σπουδών ανά τμήμα

Στην ερώτηση που αφορούσε σε ποιο βαθμό οι απόφοιτοι ανέπτυξαν συγκεκριμένες ικανότητες και συμπεριφορικές δεξιότητες μέσω των σπουδών τους, η πλειοψηφία των αποφοίτων απάντησε ότι ανέπτυξε τις περισσότερες δεξιότητες από ένα ικανοποιητικό έως ένα πολύ υψηλό βαθμό. Οι δεξιότητες που φαίνεται να ανέπτυξαν περισσότερο οι απόφοιτοι είναι, η δεκτικότητα σε νέες ιδέες, η αυτόνομη μάθηση καθώς και η δεξιότητα της κριτικής σκέψης. Στον αντίποδα οι δεξιότητες που ανέπτυξαν λιγότερο είναι η δεξιότητα της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες καθώς και η δεξιότητα της αποτελεσματικήςσιμοποίησης των τεχνολογικών εφαρμογών.

5= σε πολύ μεγάλο βαθμό, 4= σε μεγάλο βαθμό, 3= σε ικανοποιητικό βαθμό, 2=σε μικρό βαθμό, 1= σε πολύ μικρό βαθμό					
Οι σπουδές σας βοήθησαν:	5	4	3	2	1
Να χρησιμοποιείτε κατάλληλη επιχειρηματολογία ώστε να υποστηρίξετε τις απόψεις σας	20,9%	33,3%	30,4%	11,7%	3,7%
Να συνεργάζεστε με άλλες ειδικότητες για την επίλυση ζητημάτων	13,1%	25,4%	25,2%	23,7%	12,7%
Να έχετε κριτική σκέψη	33,1%	37,5%	19,6%	7,6%	2,2%
Να είστε ανοιχτός/ή σε νέες ιδέες και σε διαφορετικούς τρόπους σκέψης	34,8%	36,7%	18,7%	7,6%	2,2%
Να συνεργάζεστε αποτελεσματικά με τους άλλους	17,7%	31,7%	28,5%	16,5%	5,6%
Να λαμβάνετε υπόψη περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και ηθικούς παράγοντες κατά την ανάληψη δράσης	18,0%	26,4%	24,5%	19,2%	11,9%
Να είστε αποτελεσματικός/ή στην προφορική επικοινωνία	18,5%	32,2%	28,5%	14,9%	5,9%
Να είστε αποτελεσματικός/ή στη γραπτή επικοινωνία	26,7%	37,0%	22,9%	9,8%	3,6%
Να χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά τις τεχνολογικές εφαρμογές που σχετίζονται με τον τομέα σας	10,5%	21,9%	27,7%	24,4%	15,5%

Να αποκτάτε μόνος/η σας νέα γνώση και ικανότητες	36,8%	34,7%	18,5%	8,3%	1,7%
Να παίρνετε προσωπικές πρωτοβουλίες και να αναλαμβάνετε δράση χωρίς την παρακίνηση άλλου	24,1%	34,3%	23,3%	13,7%	4,6%

Πίνακας 16. Ανάπτυξη δεξιοτήτων

Από το focus group προέκυψε ότι οι φοιτητές θα ήθελαν να αναπτύξουν σε μεγαλύτερο βαθμό τη δεξιότητα της προφορικής επικοινωνίας και την έκθεσή τους στο κοινό. Όπως αναφέρθηκε, οι απόφοιτοι θεωρούν σημαντική τη δεξιότητα αυτή καθώς, όπως τόνισαν, σε πολλές θέσεις εργασίας απαιτείται να μεταφέρουν τις γνώσεις τους μέσω του προφορικού λόγου (π.χ. παρουσιάσεων). Δραστηριότητες όπως συζητήσεις στην τάξη, παρουσιάσεις, παιχνίδια ρόλων και ομαδικά έργα θα βοηθούσε τους φοιτητές να αναπτύξουν τη δεξιότητα της προφορικής επικοινωνίας.

Επίσης αρκετοί από τους αποφοίτους, δήλωσαν ότι θα ήθελαν να αναπτύξουν τη συνεργασία τους με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων. Η σύνδεση επιστημονικών αντικειμένων με άλλους επιστημονικούς τομείς καθιστά αναγκαία την ανάπτυξη αυτής της δεξιότητας, που είναι ιδιαίτερα σημαντική και στην επαγγελματική απασχόληση. Η εισαγωγή διατμηματικών μαθημάτων στα προγράμματα σπουδών θα βοηθούσε προς αυτή την κατεύθυνση.

Επίσης, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι θα ήθελαν να αναπτύξουν τη δεξιότητα της αποτελεσματικής χρησιμοποίησης των τεχνολογικών εφαρμογών. Η μεγαλύτερη σύνδεση του επιστημονικού αντικειμένου του κάθε τμήματος με σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές, θα καθιστούσε τους αποφοίτους περισσότερο αποτελεσματικούς στους μελλοντικούς τους εργασιακούς ρόλους και θα τους έκανε ακόμη καλύτερους υποψηφίους στην αγορά εργασίας. Η παροχή εργαστηριακών μαθημάτων όπου θα ενσωματώνουν σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές αλλά και η διεξαγωγή σεμιναρίων όπου οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τεχνολογικές εφαρμογές του επιστημονικού τους αντικειμένου θα βοηθούσε προς αυτή την κατεύθυνση.

Σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ έμειναν ικανοποιημένοι έως πολύ ικανοποιημένοι από τις σπουδές τους στη μεγάλη τους πλειοψηφία.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος 2=δυσαρεστημένος, 1= πολύ δυσαρεστημένος					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από τις σπουδές	25,2%	50,5%	16,1%	6,4%	1,8%

Πίνακας 17. Ικανοποίηση από τις σπουδές

Περισσότερο ευχαριστημένοι από τις σπουδές τους είναι οι απόφοιτοι, των τμημάτων Θεατρικών Σπουδών, Φαρμακευτικής, Ψυχολογίας, Χημείας, Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης, Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Βιολογίας, και Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος 2=δυσαρεστημένος, 1= πολύ δυσαρεστημένος					
	5	4	3	2	1
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	33%	51%	15%	0%	0%
Βιολογίας	14%	71%	14%	0%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	24%	35%	24%	18%	0%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	47%	13%	40%	0%	0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	33%	33%	33%	0%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	50%	35%	15%	0%	0%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	17%	50%	28%	6%	0%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	36%	44%	12%	4%	4%
Θεατρικών Σπουδών	50%	50%	0%	0%	0%
Θεολογίας	26%	47%	16%	0%	11%
Ιατρικής	9%	63%	13%	9%	6%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	42%	33%	8%	17%	0%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	25%	58%	10%	8%	0%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	44%	33%	11%	0%	11%
Κοινωνικής Θεολογίας	30%	25%	25%	20%	0%
Μαθηματικών	28%	53%	9%	9%	0%
Μουσικών Σπουδών	25%	50%	25%	0%	0%

Νομικής	20%	59%	13%	7%	2%
Νοσηλευτικής	29%	50%	13%	8%	0%
Οδοντιατρικής	14%	45%	23%	18%	0%
Οικονομικών Επιστημών	33%	33%	22%	8%	4%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	16%	65%	16%	0%	3%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	23%	55%	15%	2%	4%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	38%	63%	0%	0%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	13%	50%	13%	13%	13%
Φαρμακευτικής	35%	55%	10%	0%	0%
Φιλολογίας	26%	54%	10%	7%	1%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	24%	49%	20%	5%	2%
Φυσικής	8%	50%	23%	19%	0%
Χημείας	22%	65%	9%	4%	0%
Ψυχολογίας	31%	57%	9%	3%	0%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	12%	58%	26%	5%	0%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	60%	27%	13%	0%	0%

Πίνακας 18. Ικανοποίηση από τις σπουδές ανά τμήμα

Οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ κατά τη μεγάλη τους πλειοψηφία έμειναν επίσης ικανοποιημένοι από τις επιστημονικές γνώσεις που αποκόμισαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος 2=δυσαρεστημένος, 1= πολύ δυσαρεστημένος					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από τις επιστημονικές γνώσεις	28,4%	47,6%	18,4%	4,5%	1,1%

Πίνακας 19. Ικανοποίηση από τις επιστημονικές γνώσεις που αποκτήθηκαν

Ως προς την ικανοποίηση σχετικά με την απόκτηση των προσωπικών δεξιοτήτων που ανέπτυξαν οι απόφοιτοι, ένα σημαντικό ποσοστό άνω του 50% δήλωσε ότι έμεινε ικανοποιημένο έως πολύ ικανοποιημένο.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος/η 2=δυσαρεστημένος/η, 1= πολύ δυσαρεστημένος/η					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από τις προσωπικές δεξιότητες	16,3%	42,0%	26,3%	11,2%	4,2%

Πίνακας 20. Ικανοποίηση από τις προσωπικές δεξιότητες που αποκτήθηκαν

Στο ερώτημα για το εάν οι σπουδές των αποφοίτων αποτέλεσαν μια καλή βάση για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας, ένα ποσοστό λίγο πάνω από το 50% δήλωσε αθροιστικά ότι συμφωνεί και ότι συμφωνεί κατά πολύ.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι σπουδές αποτέλεσαν μια καλή βάση για την είσοδο την αγορά εργασίας	16,3%	34,9%	15,9%	10,6%	22,2%

Πίνακας 21. Οι σπουδές αποτέλεσαν καλή βάση για είσοδο στην αγορά εργασίας

Όπως προέκυψε από το focus group, οι απόφοιτοι που συμφωνούν ότι οι σπουδές τους αποτελούν καλή βάση για είσοδο στην εργασία θεωρούν ότι αυτό συμβαίνει λόγω του υψηλού επιπέδου των επιστημονικών γνώσεων που αποκτούν, λόγω του εύρους των γνώσεων που λαμβάνουν αλλά και της κριτικής σκέψης που αναπτύσσουν. Επιπλέον, ορισμένοι απόφοιτοι ανέφεραν ότι, η δυνατότητα επιλογής κατευθύνσεων κατά τα τελευταία έτη με τη δυνατότητα εξειδίκευσης που προσφέρει η παραπάνω επιλογή αποτελεί έναν επιπλέον παράγοντα ο οποίος καθιστά τις σπουδές τους καλή βάση για είσοδο στην αγορά εργασίας. Επίσης, η φήμη του ΕΚΠΑ στην αγορά εργασίας, ως ένα καταξιωμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα, αποτελεί έναν ακόμη παράγοντα ο οποίος έχει θετική επίδραση στη θεώρηση των αποφοίτων ότι οι σπουδές τους αποτελούν καλή βάση για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων που συμφωνούσε ότι οι σπουδές τους αποτέλεσαν μια καλή βάση για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας παρατηρήθηκε στο τμήμα της Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, στο τμήμα της Νοσηλευτικής καθώς και στο τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, ενώ ακολουθούν τα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Φαρμακευτικής, Νομικής, Ιατρικής και Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Οι σπουδές αποτέλεσαν μια καλή βάση για την είσοδο την αγορά εργασίας	5	4	3	2	1
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	33%	44%	15%	8%	0%
Βιολογίας	10%	33%	29%	10%	19%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	12%	41%	12%	29%	6%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	7%	47%	33%	13%	0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	8%	42%	25%	25%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	35%	33%	20%	10%	3%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	11%	11%	39%	28%	11%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	16%	56%	24%	0%	4%
Θεατρικών Σπουδών	10%	30%	40%	10%	10%
Θεολογίας	11%	21%	32%	21%	16%
Ιατρικής	19%	52%	17%	9%	4%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	25%	17%	33%	17%	8%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	10%	18%	18%	30%	25%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	11%	22%	22%	11%	33%
Κοινωνικής Θεολογίας	5%	0%	30%	40%	25%
Μαθηματικών	13%	44%	9%	31%	3%
Μουσικών Σπουδών	25%	25%	25%	25%	0%
Νομικής	25%	48%	18%	5%	4%
Νοσηλευτικής	29%	50%	17%	4%	0%
Οδοντιατρικής	9%	50%	27%	14%	0%
Οικονομικών Επιστημών	16%	20%	37%	14%	12%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	32%	48%	10%	6%	3%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	0%	34%	19%	17%	30%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	13%	38%	50%	0%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0%	13%	25%	13%	50%
Φαρμακευτικής	40%	35%	10%	5%	10%
Φιλολογίας	6%	25%	31%	16%	22%

Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	12%	27%	22%	27%	12%
Φυσικής	8%	27%	35%	19%	12%
Χημείας	17%	52%	22%	4%	4%
Ψυχολογίας	3%	29%	9%	46%	14%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	28%	49%	12%	7%	5%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	0%	13%	47%	27%	13%

Πίνακας 22. Οι σπουδές αποτέλεσαν καλή βάση για είσοδο στην αγορά εργασίας (ανά τμήμα)

Αναφορικά με τις σπουδές και την επιλογή των αποφοίτων του ΕΚΠΑ σε θέσεις εργασίας, οι απόφοιτοι σε ένα ποσοστό χαμηλότερο του 50% συμφωνούν ή συμφωνούν κατά πολύ ότι οι γνώσεις και η εμπειρία που απέκτησαν από το αντικείμενο σπουδών, τούς βοήθησε να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι γνώσεις και η εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών με βοήθησε να επιλεγθώ σε θέση εργασίας	12,3%	33,4%	27,1%	18,8%	8,4%

Πίνακας 23. Γνώσεις-εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών και επιλογή σε θέση εργασίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, και του τμήματος της Φαρμακευτικής.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Οι γνώσεις και η εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών με βοήθησε να επιλεγθώ σε θέση εργασίας	5	4	3	2	1
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	21%	44%	31%	5%	0%
Βιολογίας	14%	38%	33%	14%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	6%	41%	29%	24%	0%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	33%	47%	0%	0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	8%	67%	25%	0%

Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	18%	43%	23%	18%	0%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	6%	11%	50%	28%	6%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	20%	64%	8%	4%	4%
Θεατρικών Σπουδών	10%	20%	40%	10%	20%
Θεολογίας	5%	16%	42%	32%	5%
Ιατρικής	7%	41%	31%	15%	6%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	17%	50%	17%	8%	8%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	3%	15%	25%	33%	25%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	22%	44%	22%	11%
Κοινωνικής Θεολογίας	5%	5%	25%	40%	25%
Μαθηματικών	13%	31%	22%	19%	16%
Μουσικών Σπουδών	25%	25%	25%	25%	0%
Νομικής	24%	37%	22%	13%	5%
Νοσηλευτικής	21%	42%	21%	13%	4%
Οδοντιατρικής	5%	50%	36%	9%	0%
Οικονομικών Επιστημών	8%	18%	37%	24%	12%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	26%	52%	16%	0%	6%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	4%	21%	34%	28%	13%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	13%	25%	38%	25%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0%	13%	13%	50%	25%
Φαρμακευτικής	15%	55%	10%	15%	5%
Φιλολογίας	10%	37%	26%	18%	9%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	7%	37%	22%	17%	17%
Φυσικής	4%	35%	38%	12%	12%
Χημείας	22%	26%	35%	17%	0%
Ψυχολογίας	3%	17%	11%	51%	17%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	16%	51%	16%	12%	5%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	0%	7%	40%	40%	13%

Πίνακας 24. Γνώσεις-εμπειρία από το αντικείμενο σπουδών και επιλογή σε θέση εργασίας ανά τμήμα

Επίσης, παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ δήλωσαν ότι ο τίτλος του πτυχίου, τους βοήθησε να επιλεχθούν σε θέσεις εργασίας με το ποσοστό των θετικών απαντήσεων να ξεπερνά το 50%.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Ο τίτλος του πτυχίου με βοήθησε να επιλεγώ σε θέσεις εργασίας	17,3%	36,5%	23,7%	15,5%	7,1%

Πίνακας 25. Τίτλος πτυχίου και επιλογή σε θέση εργασίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Νοσηλευτικής, Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Φαρμακευτικής, Παιδαγωγικού Δημοτικής Εκπαίδευσης, Χημείας και Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Ο τίτλος του πτυχίου με βοήθησε να επιλεγώ σε θέσεις εργασίας	5	4	3	2	1
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	31%	38%	23%	8%	0%
Βιολογίας	24%	38%	29%	10%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	18%	41%	18%	24%	0%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	33%	27%	27%	13%	0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	25%	33%	42%	0%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	28%	35%	25%	13%	0%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	17%	28%	28%	17%	11%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	32%	48%	12%	4%	4%
Θεατρικών Σπουδών	10%	40%	30%	0%	20%
Θεολογίας	5%	16%	42%	26%	11%
Ιατρικής	20%	50%	13%	13%	4%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	17%	33%	25%	17%	8%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	3%	18%	33%	30%	18%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	44%	0%	44%	11%
Κοινωνικής Θεολογίας	5%	10%	30%	30%	25%
Μαθηματικών	9%	53%	16%	16%	6%
Μουσικών Σπουδών	13%	38%	25%	25%	0%
Νομικής	29%	47%	16%	6%	2%

Νοσηλευτικής	21%	63%	8%	8%	0%
Οδοντιατρικής	18%	32%	36%	14%	0%
Οικονομικών Επιστημών	10%	35%	35%	12%	8%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	26%	45%	19%	6%	3%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	2%	28%	34%	21%	15%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	25%	38%	13%	25%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0%	13%	13%	38%	38%
Φαρμακευτικής	40%	35%	10%	10%	5%
Φιλολογίας	15%	35%	25%	15%	10%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	10%	32%	24%	20%	15%
Φυσικής	8%	19%	54%	15%	4%
Χημείας	22%	52%	17%	9%	0%
Ψυχολογίας	6%	26%	23%	34%	11%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	28%	47%	14%	9%	2%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	0%	7%	33%	33%	27%

Πίνακας 26. Τίτλος πτυχίου και επιλογή σε θέση εργασίας ανά τμήμα

Όσον αφορά την ερώτηση σχετικά με το αν ο βαθμός πτυχίου βοήθησε τους αποφοίτους να επιλεγθούν σε θέση εργασίας, ένα σημαντικό ποσοστό παρουσιάστηκε ουδέτερο, δηλώνοντας ότι ούτε συμφωνεί, ούτε διαφωνεί με αυτό.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Ο βαθμός πτυχίου με βοήθησε να επιλεγώ σε θέσεις εργασίας	12,3%	33,4%	27,1%	18,8%	8,4%

Πίνακας 27. Βαθμός πτυχίου και επιλογή σε θέση εργασίας

Στην ερώτηση για το εάν οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκτήσαν οι απόφοιτοι στο αντικείμενο των σπουδών τους βοήθησαν να μάθουν γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας τους, παρατηρούμε ότι συμφωνούν σε ποσοστό 49,6%. Κατά συνέπεια υπάρχει περιθώριο για βελτίωση σε αυτόν τον τομέα.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να μάθω γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας μου	12,4%	37,2%	27,9%	15,5%	7,1%

Πίνακας 28. Συμβολή σπουδών στη γρήγορη μάθηση της εργασίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Νοσηλευτικής και Βιολογίας.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να μάθω γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας μου	5	4	3	2	1
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	10%	44%	33%	13%	0%
Βιολογίας	10%	67%	14%	10%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	6%	29%	35%	29%	0%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	27%	33%	13%	7%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	17%	50%	25%	8%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	28%	33%	25%	13%	3%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	11%	33%	28%	28%	0%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	32%	40%	20%	8%	0%
Θεατρικών Σπουδών	20%	10%	40%	20%	10%
Θεολογίας	5%	32%	32%	21%	11%
Ιατρικής	7%	48%	31%	9%	4%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	42%	25%	17%	0%	17%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	3%	20%	30%	38%	10%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	11%	22%	22%	22%	22%
Κοινωνικής Θεολογίας	5%	10%	30%	25%	30%
Μαθηματικών	13%	34%	28%	9%	16%
Μουσικών Σπουδών	25%	38%	25%	13%	0%
Νομικής	9%	43%	28%	12%	8%
Νοσηλευτικής	21%	58%	13%	8%	0%

Οδοντιατρικής	14%	41%	27%	18%	0%
Οικονομικών Επιστημών	6%	27%	43%	14%	10%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	26%	55%	13%	3%	3%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	9%	26%	28%	23%	15%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	25%	25%	25%	25%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	13%	13%	38%	13%	25%
Φαρμακευτικής	15%	45%	25%	10%	5%
Φιλολογίας	13%	37%	26%	18%	6%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	15%	27%	27%	20%	12%
Φυσικής	19%	50%	27%	4%	0%
Χημείας	13%	43%	35%	9%	0%
Ψυχολογίας	6%	40%	31%	20%	3%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	9%	53%	21%	12%	5%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	7%	27%	20%	33%	13%

Πίνακας 29. Συμβολή σπουδών στη γρήγορη μάθηση του αντικειμένου της εργασίας (ανά τμήμα)

Στην ερώτηση για το εάν οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκτήσαν οι απόφοιτοι σε σχέση με το αντικείμενο των σπουδών τους, τούς βοήθησαν να έχουν αποτελεσματική απόδοση στην εργασία παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι απάντησαν θετικά.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να έχω καλή επίδοση στην εργασία μου	13,9%	39,3%	28,4%	13,0%	5,4%

Πίνακας 30. Βοήθεια γνώσεων από τις σπουδές στην εργασιακή επίδοση.

Το υψηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων δόθηκε από τους αποφοίτους των τμημάτων Νοσηλευτικής, Βιολογίας και Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Οι γνώσεις και η εμπειρία που απόκτησα με βοήθησαν να έχω καλή επίδοση στην εργασία					

μου					
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	13%	46%	31%	10%	0%
Βιολογίας	19%	57%	14%	10%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	6%	35%	41%	18%	0%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	20%	33%	33%	13%	0%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	0%	25%	50%	25%	0%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	28%	40%	23%	8%	3%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	11%	39%	28%	22%	0%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	32%	52%	16%	0%	0%
Θεατρικών Σπουδών	10%	20%	40%	10%	20%
Θεολογίας	5%	26%	47%	11%	11%
Ιατρικής	13%	48%	30%	7%	2%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	25%	42%	8%	8%	17%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	0%	28%	28%	33%	13%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	22%	22%	33%	11%	11%
Κοινωνικής Θεολογίας	10%	25%	30%	20%	15%
Μαθηματικών	9%	56%	13%	13%	9%
Μουσικών Σπουδών	13%	38%	38%	0%	13%
Νομικής	12%	44%	29%	11%	5%
Νοσηλευτικής	25%	54%	13%	8%	0%
Οδοντιατρικής	14%	45%	27%	14%	0%
Οικονομικών Επιστημών	10%	22%	41%	18%	8%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	23%	42%	26%	6%	3%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	11%	34%	32%	11%	13%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	25%	13%	38%	25%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	13%	0%	50%	13%	25%
Φαρμακευτικής	15%	55%	20%	5%	5%
Φιλολογίας	22%	38%	24%	10%	6%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	17%	37%	22%	17%	7%
Φυσικής	19%	42%	27%	12%	0%
Χημείας	13%	30%	48%	9%	0%
Ψυχολογίας	3%	43%	29%	23%	3%

Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	9%	44%	30%	14%	2%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	13%	20%	40%	20%	7%

Πίνακας 31. Βοήθεια γνώσεων από τις σπουδές στην εργασιακή επίδοση (ανά τμήμα)

Σε σχέση με το αν το πανεπιστήμιο εφοδίασε τους αποφοίτους με πρακτικές γνώσεις σε μεθόδους π.χ. τεχνικές συνέντευξης, κατάρτιση βιογραφικού, συμπλήρωση ψυχομετρικών τεστ, για να γίνουν καλοί υποψήφιοι στην αγορά εργασίας, η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων σε ποσοστό 83,1% απάντησε αρνητικά.

Όπως επιβεβαιώθηκε κατά τη διάρκεια του focus group, οι απόφοιτοι φάνηκε ότι δεν ελάμβαναν αυτές τις πρακτικές γνώσεις. Από τους αποφοίτους οι οποίοι απάντησαν θετικά, σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτοί δήλωσαν ότι απέκτησαν κάποιες πρακτικές γνώσεις όσον αφορά τη δόμηση του βιογραφικού τους μέσω των καθηγητών ή της διοργάνωσης κάποιου σεμιναρίου. Ωστόσο, οι απόφοιτοι θεωρούν ότι η απόκτηση πρακτικών γνώσεων που σχετίζονται με μεθόδους επιλογής προσωπικού, όπως είναι η συμπλήρωση τεστ νοητικών ικανοτήτων, αλλά και οι προσομοιώσεις συνεντεύξεων με ένα οργανωμένο και μεθοδικό τρόπο, θα τους βοηθούσε αποτελεσματικά να γίνουν καλοί υποψήφιοι στην αγορά εργασίας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε, οι πρακτικές γνώσεις που σχετίζονται με την αναζήτηση εργασίας καθώς και η επίδοση των αποφοίτων στη διαδικασία επιλογής αποτελεί έναν κρίσιμο παράγοντα ο οποίος έχει θετική επίδραση στο να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας.

Σε σχέση με την ερώτηση που αφορούσε τη δυνατότητα που είχαν οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να πληροφορηθούν για τις επιλογές καριέρας μόνο το 26,3% απάντησε θετικά. Η κύρια πηγή πληροφόρησης ήταν οι καθηγητές και οι γνωστοί των αποφοίτων (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων).

	Ποσοστό
Γραφείο Διασύνδεσης	6,4%
Καθηγητές	52,9%
Γνωστοί	29,8%
Εξωτερικοί Σύμβουλοι Καριέρας	4,5%
Άλλες πηγές (προσδιορίστε)	6,4%

Πίνακας 32. Πηγές πληροφόρησης για επιλογές καριέρας

Από το focus group επιβεβαιώθηκε ότι η ενημέρωση παρέχεται κυρίως από τους καθηγητές με μια μορφή συμβουλευτικού χαρακτήρα, σε σχέση με τους τομείς που μπορούν να απασχοληθούν οι απόφοιτοι. Σημαντική αναφορά έγινε από τους αποφοίτους στην ενημέρωση που είχαν σχετικά με τη δυνατότητα διενέργεια της πρακτικής τους άσκησης. Στην περίπτωση αυτή, οι απόφοιτοι είχαν τη δυνατότητα να πληροφορηθούν για ευκαιρίες που αφορούσαν την πρακτική τους άσκηση μέσω του συστήματος ATLAS. Τέλος, οι απόφοιτοι ανέφεραν ότι κατά τα τελευταία έτη γίνεται μια συντονισμένη και οργανωμένη προσπάθεια από το Πανεπιστήμιο μέσω της γραμματείας των τμημάτων αλλά και του γραφείου διασύνδεσης να παρουσιάζονται στις σελίδες του τμήματος θέσεις εργασίας που αφορούν το αντικείμενο των σπουδών τους.

Στην ερώτηση για το εάν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του τμήματός τους, οι απόφοιτοι απάντησαν θετικά σε ποσοστό 58,9%.

	Ποσοστό
Όχι	41,1%
Ναι	58,9%

Πίνακας 33. Συμμετοχή σε πρακτική άσκηση

Όσον αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές, παρατηρούμε ότι πολύ μεγάλο μέρος των αποφοίτων (59,8%) ολοκλήρωσε ή πραγματοποιεί σήμερα μεταπτυχιακές σπουδές. Όπως προκύπτει από τα ακόλουθα δεδομένα (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων), ο λόγος για μεταπτυχιακές σπουδές οφείλεται κατά πρώτον στο ενδιαφέρον των αποφοίτων να προχωρήσουν επιστημονικά και κατά δεύτερον στην ανάγκη για περισσότερη εξειδίκευση με σκοπό την καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία (τα ποσοστά αφορούν μόνο τους αποφοίτους που έκαναν ή κάνουν μεταπτυχιακό).

	Ποσοστό
Ήθελα να προχωρήσω επιστημονικά και με ενδιέφερε το θέμα	63,7%
Δυσκολία εύρεσης εργασίας που να αντιστοιχεί στις σπουδές μου	39,1%
Μεγαλύτερη επιστημονική εξειδίκευση για καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία	47,8%

Άλλος λόγος	8,5%
-------------	------

Πίνακας 34. Λόγοι πραγματοποίησης μεταπτυχιακού

Από τους αποφοίτους που ακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές, ένα σημαντικό ποσοστό επέλεξε το ΕΚΠΑ για την πραγματοποίηση των σπουδών του. Το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 60,2%. Ο κύριος λόγος επιλογής του ΕΚΠΑ (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) για την πραγματοποίηση των μεταπτυχιακών σπουδών είναι το περιεχόμενο του προγράμματος.

	Ποσοστό
Κόστος Σπουδών	28,2%
Διδακτικό Προσωπικό	28,2%
Τοποθεσία	29,6%
Επίπεδο προγράμματος	27,9%
Περιεχόμενο προγράμματος	40,7%
Σύνδεση προγράμματος με την αγορά εργασίας	9,0%
Άλλο	3,5%

Πίνακας 35. Λόγοι επιλογής ΕΚΠΑ για πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών

Τέλος, το 36,5% των αποφοίτων δήλωσε ότι διατηρεί ένα είδος επικοινωνίας με το τμήμα ενώ ο κύριος τρόπος επικοινωνίας (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) είναι μέσω της άμεσης επαφής με τον καθηγητή/τρια σε ποσοστό 79,3%.

	Ποσοστό
Γραμματεία τμήματος	31,7%
Γραφείο Διασύνδεσης	3,1%
Άμεση επαφή με καθηγητή/τρια	79,3%
Άλλο	16,1%

Πίνακας 36. Είδος επικοινωνίας με το τμήμα

Επίσης, 9,5% δήλωσε ότι συμμετέχει σε σύλλογο αποφοίτων.

Συμμετοχή σε σύλλογο αποφοίτων	Ποσοστό
Όχι	90,5%
Ναι	9,5%

Πίνακας 37. Συμμετοχή σε σύλλογο αποφοίτων

Η ανάπτυξη διαδικασιών ενημέρωσης και επικοινωνίας σε τακτική βάση έτσι ώστε να ενισχύεται η συνεργασία και η δικτύωση των αποφοίτων τόσο με το Πανεπιστήμιο όσο και μεταξύ τους, θα βοηθούσε πρώην φοιτητές να παραμείνουν συνδεδεμένοι, να δικτυωθούν με άλλους αποφοίτους, να καθοδηγήσουν τους σημερινούς φοιτητές και να συμβάλουν στην ανάπτυξη και την επιτυχία του συλλόγου.

B.3 Απασχόληση/ Εργασιακή Κατάσταση

B.3.1 Απασχολούμενοι

Σχετικά με την τρέχουσα εργασιακή κατάσταση των αποφοίτων προκύπτει ότι η πλειοψηφία απασχολείται με πλήρη απασχόληση σε ποσοστό 49,8%. Με μερική απασχόληση απασχολείται ένα ποσοστό 14,8%, ελεύθεροι επαγγελματίες είναι 8,4%, ενώ 1,8% δηλώνουν αυτοαπασχολούμενοι σε δική τους επιχείρηση και 2,1% σε οικογενειακή επιχείρηση αντίστοιχα. Το ποσοστό των ανέργων ανέρχεται σε 23,2%.

Ως προς τον τομέα/κλάδο που απασχολούνται οι απόφοιτοι, προκύπτει ότι το 26,25% ακολουθεί δραστηριότητα στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι άλλοι τομείς που ακολουθούν είναι ο κλάδος της νομικής με ποσοστό 12,18% και ο κλάδος της υγείας με ποσοστό 10,28%. Το υπόλοιπο ποσοστό των αποφοίτων απασχολούνται σε 39 κλάδους ενώ ένα ποσοστό 5% έχει δήλωσε άλλο κλάδο απασχόλησης εκτός των προεπιλεγμένων.

Κλάδος	Ποσοστό	Σύνολο
Αθλητισμός	2,03%	15
Αισθητική / Μόδα / Ομορφιά	0,14%	1
Άλλο	5,01%	37
Αναλυτής / B.I	0,41%	3

Ανθρώπινο Δυναμικό	1,22%	9
Ασφάλειες / Ασφαλιστικά	0,54%	4
Βιομηχανία / Παραγωγή	1,22%	9
Γενική Διοίκηση	0,81%	6
Γραμματεία	3,38%	25
Δημόσιες Σχέσεις	0,41%	3
Δημόσιος Τομέας	2,71%	20
Διασφάλιση Ποιότητας / Έλεγχος	0,54%	4
Διαφήμιση	0,54%	4
Εκπαίδευση	26,25%	194
Εμπόριο / Λιανεμπόριο	1,08%	8
Εμποροϋπάλληλος	0,95%	7
Ενέργεια	0,14%	1
Εξυπηρέτηση πελατών / Τηλεφωνικό κέντρο	2,30%	17
Επιβατικές / Εμπορευματικές Μεταφορές	0,41%	3
Επιχειρηματικότητα / Franchising	0,27%	2
Εργάτες	0,41%	3
Έρευνα και Ανάπτυξη	5,95%	44
Εστίαση / Καφέ	1,08%	8
Καλλιτεχνικά / Πολιτιστικά / Τέχνες	1,62%	12
Κατασκευές / Μηχανικοί / Αρχιτέκτονες	0,54%	4
Κοινωνικές / Εθελοντικές Υπηρεσίες	0,41%	3
Λογιστικά / Φοροτεχνικά	0,81%	6
Μάρκετινγκ	2,03%	15
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης / Δημοσιογραφία	0,81%	6

Ναυτιλιακά	0,54%	4
Νομικά	12,18%	90
Οικονομικά	1,49%	11
Πληροφορική	3,52%	26
Πωλήσεις	1,22%	9
Σύμβουλοι Επιχειρήσεων	0,81%	6
Τεχνικοί / Service	0,14%	1
Τηλεπικοινωνίες	0,68%	5
Τουρισμός / Ξενοδοχεία	2,44%	18
Τράπεζες	0,27%	2
Υγεία	10,28%	76
Υπηρεσίες Ασφάλειας / Φύλαξης	0,14%	1
Φαρμακευτικά	1,62%	12
Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί	0,68%	5

Πίνακας 38. Τομέας/κλάδος απασχόλησης

Ως προς τη διάρκεια της σημερινής απασχόλησης, το 56% απασχολείται σε σταθερή απασχόληση ενώ το 44% απασχολείται σε προσωρινή εργασία.

	Ποσοστό
Ορισμένου χρόνου	40,87%
Αορίστου χρόνου	42,08%
Μόνιμος	17,05%

Πίνακας 39. Διάρκεια απασχόλησης

Αναφορικά με τις καθαρές αποδοχές από την εργασία τους, η πλειοψηφία των αποφοίτων σε ποσοστό 66% δηλώνει ότι έχει μισθό σε ετήσια βάση λιγότερα από 12.000€.

	Ποσοστό
<12.000€.	64,1%
12.000€ – 25.000€	26%
>25.000€	9,9%

Πίνακας 40. Μισθός σε ετήσια βάση

Ως χρόνος τρέχουσας εργασίας δηλώθηκαν αριθμοί από 0 μέχρι 120 μήνες. Ο μέσος όρος του χρόνου τρέχουσας εργασίας είναι 17,9 μήνες και στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι απόφοιτοι αναζήτησαν την τρέχουσα εργασία τους από 0-12 μήνες.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	91,5%
13-24 μήνες	4,3%
24+ μήνες	4,2%

Πίνακας 41. Χρόνος αναζήτησης τρέχουσας εργασίας

Σχεδόν παρόμοια ευρήματα προκύπτουν όσον αφορά την ερώτηση που σχετίζεται με το χρόνο αναζήτησης της πρώτης εργασίας μετά το πέρας των σπουδών με μια μικρή διαφοροποίηση σε όλες τις κατηγορίες.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	87,1%
13-24 μήνες	9,6%
24+ μήνες	3,3%

Πίνακας 42. Χρόνος αναζήτησης πρώτης αμειβόμενης εργασίας

Ακολούθως παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι απόφοιτοι αναζητούν εργασία (στο ερώτημα μπορούν να δοθούν πολλαπλές απαντήσεις). Ο κυριότερος τρόπος αναζήτησης εργασίας είναι μέσω ιστοσελίδων αναζήτησης εργασίας και γνωστών.

	Ποσοστό
Ιστοσελίδες αναζήτησης εργασίας	31,2%
Social Media	16,1%
Γραφεία ευρέσεως εργασίας	1,7%

ΟΑΕΔ	4,6%
Γραφείο διασύνδεσης	2,0%
Διδάσκοντες τμήματος	5,1%
Γνωστοί	30,1%
Άλλο	9,2%

Πίνακας 43. Τρόποι αναζήτησης εργασίας

Αναφορικά με τη χώρα απασχόλησης, 87,4% των εργαζομένων απασχολούνται στην Ελλάδα και 12,6% στο εξωτερικό. Από τους εργαζόμενους στην Ελλάδα το 88,2% εργάζεται στην Αττική, ενώ από τους εργαζόμενους που απασχολούνται στο εξωτερικό το μεγαλύτερο ποσοστό εργάζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο (20,4%), τη Γερμανία (11,8%) και την Κύπρο (10,8%).

Όσον αφορά την κινητικότητα στο πλαίσιο της τρέχουσας θέσης απασχόλησης, ένα ποσοστό της τάξης του 6,6% χρειάζεται να μετακινείται. Από αυτούς το 63,6% μετακινείται εντός της ελληνικής επικράτειας, με την Ολλανδία να ακολουθεί.

	Ποσοστό
Αρμενία	2,0%
Αυστρία	2,0%
Βέλγιο	2,0%
Κόστα Ρίκα	2,0%
Κύπρος	2,0%
Τσεχία	2,0%
Δανία	2,0%
Γαλλία	4,1%
Γερμανία	2,0%
Ελλάδα	44,9%
Ιταλία	6,1%
Μονακό	2,0%

Μογγολία	2,0%
Ολλανδία	8,2%
Νορβηγία	2,0%
Πολωνία	2,0%
Νότια Αφρική	2,0%
Ελβετία	2,0%

Πίνακας 44. Στοιχεία κινητικότητας

Η πλειοψηφία των αποφοίτων συμφώνησε ότι η πρώτη του εργασία ήταν συναφής με το πτυχίο του. Το εύρημα αυτό καταδεικνύει ότι η πλειοψηφία των αποφοίτων βρίσκει συναφή εργασία με το αντικείμενο των σπουδών του κατά την αρχική του είσοδο στην αγορά εργασίας. Ωστόσο υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό που διαφωνεί ή διαφωνεί κατά πολύ.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου	38,8%	23,0%	9,2%	9,9%	19,1%

Πίνακας 45. Συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου

Οι απόφοιτοι που συμφωνούσαν περισσότερο με αυτό προερχόταν από τα τμήματα της Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Οδοντιατρικής, Ιατρικής, Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών. Στον αντίποδα, οι απόφοιτοι που συμφωνούσαν λιγότερο (χαμηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων) ανήκαν στα τμήματα Κοινωνικής Θεολογίας, Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης καθώς και Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών.

5=Συμφωνώ κατά πολύ, 4=Συμφωνώ, 3= Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 2=Διαφωνώ, 1=Διαφωνώ κατά πολύ.					
	5	4	3	2	1
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	57%	16%	8%	5%	14%
Βιολογίας	36%	27%	18%	0%	18%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	27%	7%	7%	27%	33%

Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	40%	33%	0%	7%	20%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	25%	17%	17%	17%	25%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	39%	29%	10%	6%	16%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	31%	13%	19%	31%	6%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	80%	20%	0%	0%	0%
Θεατρικών Σπουδών	25%	13%	0%	25%	38%
Θεολογίας	0%	30%	20%	20%	30%
ΙΑτρικής	75%	17%	0%	0%	8%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	56%	22%	11%	11%	0%
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	9%	13%	4%	17%	57%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	14%	29%	14%	43%	0%
Κοινωνικής Θεολογίας	0%	8%	0%	23%	69%
Μαθηματικών	25%	25%	18%	11%	21%
Μουσικών Σπουδών	0%	40%	0%	40%	20%
Νομικής	56%	21%	11%	4%	7%
Νοσηλευτικής	48%	14%	24%	10%	5%
Οδοντιατρικής	47%	47%	0%	0%	5%
Οικονομικών Επιστημών	19%	31%	14%	11%	25%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	53%	37%	3%	0%	7%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	22%	11%	17%	11%	39%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	20%	0%	0%	80%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	20%	0%	0%	20%	60%
Φαρμακευτικής	38%	44%	13%	0%	6%
Φιλολογίας	38%	26%	9%	13%	15%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	33%	25%	8%	17%	17%
Φυσικής	24%	10%	19%	5%	43%
Χημείας	38%	46%	0%	0%	15%
Ψυχολογίας	10%	29%	10%	14%	38%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	55%	28%	0%	13%	5%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	0%	9%	18%	27%	45%

Πίνακας 46. Συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου ανά τμήμα

Στην ερώτηση σχετικά με το τι πτυχίο ήταν απαιτητό από τον/την τωρινό τους εργοδότη, το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι ήταν απαιτητό πτυχίο του τομέα τους είτε χωρίς είτε με συγκεκριμένη κατεύθυνση.

	Ποσοστό
Πτυχίο του τομέα μου χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση	28,4%
Πτυχίο του τομέα μου με συγκεκριμένη κατεύθυνση	28,4%
Πτυχίο του τομέα μου ή πτυχίο παρεμφερούς τομέα	16,2%
Οποιοδήποτε πτυχίο	12,9%
Πτυχίο τελείως διαφορετικού τομέα.	4,2%
Κανένα Πτυχίο	9,9%

Πίνακας 47. Απαιτητό πτυχίο από εργοδότη

Σε επίπεδο τμημάτων το μικρότερο ποσοστό ετεροαπασχόλησης (Δ =**Οποιοδήποτε πτυχίο**, E =**Πτυχίο τελείως διαφορετικού τομέα**, $\Sigma T'$ = **Κανένα πτυχίο**) παρατηρείται στους αποφοίτους του τμήματος Οδοντιατρικής, Χημείας καθώς και Νοσηλευτικής.

A=Πτυχίο του τομέα μου χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση, B=Πτυχίο του τομέα μου με συγκεκριμένη κατεύθυνση, Γ= Πτυχίο του τομέα μου ή πτυχίο παρεμφερούς τομέα, Δ= Οποιοδήποτε πτυχίο, E= Πτυχίο τελείως διαφορετικού τομέα, ΣΤ'= Κανένα πτυχίο						
	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ'
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	43%	22%	14%	14%	5%	3%
Βιολογίας	9%	45%	36%	9%	0%	0%
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	27%	20%	13%	20%	13%	7%
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	13%	20%	13%	20%	7%	27%
Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	17%	33%	17%	17%	8%	8%
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	29%	35%	19%	6%	3%	6%
Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	31%	0%	25%	31%	0%	13%
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	40%	45%	5%	0%	0%	10%
Θεατρικών Σπουδών	25%	38%	13%	25%	0%	0%
Θεολογίας	10%	0%	20%	40%	30%	0%
Ιατρικής	39%	53%	3%	3%	0%	3%
Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	11%	44%	11%	22%	11%	0%

Ιστορίας και Αρχαιολογίας	17%	9%	13%	30%	9%	22%
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	0%	29%	14%	29%	29%	0%
Κοινωνικής Θεολογίας	8%	8%	0%	23%	31%	31%
Μαθηματικών	25%	11%	25%	14%	4%	21%
Μουσικών Σπουδών	20%	40%	20%	0%	0%	20%
Νομικής	63%	26%	5%	2%	1%	3%
Νοσηλευτικής	43%	29%	24%	0%	5%	0%
Οδοντιατρικής	32%	63%	5%	0%	0%	0%
Οικονομικών Επιστημών	8%	31%	25%	14%	0%	22%
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	33%	23%	23%	0%	3%	17%
Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης	3%	14%	28%	39%	8%	8%
Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών	0%	20%	20%	40%	20%	0%
Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών	0%	20%	20%	40%	0%	20%
Φαρμακευτικής	13%	56%	25%	0%	0%	6%
Φιλολογίας	17%	28%	26%	15%	2%	13%
Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	17%	17%	33%	13%	8%	13%
Φυσικής	19%	24%	19%	19%	0%	19%
Χημείας	31%	38%	31%	0%	0%	0%
Ψυχολογίας	10%	33%	14%	19%	0%	24%
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	43%	48%	5%	3%	0%	3%
Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης	0%	9%	9%	45%	9%	27%

Πίνακας 48. Απαιτητό πτυχίο από εργοδότη (ανά τμήμα)

Επίσης παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ είναι ικανοποιημένοι από την εργασία τους σε ποσοστό άνω του 70% ενώ ένα μικρό ποσοστό 7,6% δηλώνει δυσαρεστημένο από την εργασία του.

5= πολύ ικανοποιημένος/η, 4= ικανοποιημένος/η, 3= ούτε ικανοποιημένος/η, ούτε δυσαρεστημένος/η 2=δυσαρεστημένος/η, 1= πολύ δυσαρεστημένος/η					
	5	4	3	2	1
Ικανοποίηση από την εργασία	30,6%	41,1%	20,3%	6%	2%

Πίνακας 49. Ικανοποίηση από την εργασία

B.3.2 Άνεργοι

Όπως παρουσιάστηκε, το ποσοστό των ανέργων ανέρχεται σε ποσοστό 23,2%. Παρότι το ποσοστό αυτό είναι σχετικά υψηλό η διάρκεια της ανεργίας είναι σχετικά μικρή για τους περισσότερους. Όμως υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό από αυτούς που είναι μακροχρόνια άνεργοι.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	70,5%
13-24 μήνες	15,8%
24+ μήνες	13,7%

Πίνακας 50. Χρόνος ανεργίας

Ως προς το βασικό λόγο της ανεργίας (στο ερώτημα μπορούν να δοθούν πολλαπλές απαντήσεις), η πλειοψηφία των αποφοίτων δήλωσε ότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητα των σπουδών τους ενώ ο δεύτερος λόγος της ανεργίας σύμφωνα με τους απόφοιτους είναι ότι οι εργοδότες προτιμούν εργαζόμενους που έχουν μεγαλύτερη εμπειρία από τη δική τους.

	Ποσοστό
Δεν αναζητώ ενεργά εργασία	30,5%
Δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά μου	33,7%
Οι εργοδότες προσλαμβάνουν άτομα με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες από μένα	4,2%
Οι εργοδότες προτιμούν εργαζόμενους που έχουν μεγαλύτερη εργασιακή εμπειρία από τη δική μου	31,6%

Πίνακας 51. Λόγοι ανεργίας

Όσον αφορά τον τρόπο αναζήτησης εργασίας (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) οι άνεργοι φαίνεται να αναζητούν σε μεγαλύτερο βαθμό εργασία μέσω ιστοσελίδων αναζήτησης εργασίας και γνωστών.

	Ποσοστό
Ιστοσελίδες αναζήτησης εργασίας	30,5%
Social Media	18,1%
Γραφεία ευρέσεως εργασίας	3,5%
ΟΑΕΔ	12,7%

Γραφείο διασύνδεσης	3,9%
Διδάσκοντες τμήματος	5,8%
Γνωστοί	21,6%
Άλλο	3,9%

Πίνακας 52. Τρόποι αναζήτησης εργασίας ανέργων

Στο ερώτημα αν οι άνεργοι έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν, 54,7% έδωσε θετική απάντηση ενώ 45,3% απάντησαν αρνητικά. Όσον αφορά την ιστορικότητα της εργασίας τους, το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων που έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν δήλωσε ότι έχει απασχοληθεί σε μια εργασία. Παρακάτω παρουσιάζεται ο πίνακας με την ιστορικότητα εργασίας των ανέργων.

	Ποσοστό
1 εργασία	30,8%
2 εργασίες	21,2%
3 εργασίες	26,9%
4 εργασίες	13,5%
5 εργασίες	1,9%
6 εργασίες	1,9%
7 εργασίες	1,9%
8 εργασίες	1,9%
9 εργασίες	1,9%

Πίνακας 53. Ιστορικότητα εργασίας ανέργων

Τέλος, στην πλειοψηφία τους οι άνεργοι οι οποίοι έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν δήλωσαν ότι ο χρόνος αναζήτησης για την πρώτη τους αμειβόμενη εργασία ήταν από 0-12 μήνες.

	Ποσοστό
0-12 μήνες	88,5%
13-24 μήνες	5,8%
24+ μήνες	5,8%

Πίνακας 54. Χρόνος αναζήτησης πρώτης αμειβόμενης εργασίας.

B.3.3 Δυνατότητες απασχόλησης.

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κύριες δυνατότητες απασχόλησης για τους αποφοίτους των 33 τμημάτων που συμπεριλαμβάνονται στη μελέτη.

- **Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.**

Από την εμπειρία του Συμβούλου προκύπτει ότι οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται στην εκπαίδευση, στον τομέα του τουρισμού, τον δημόσιο τομέα, στην εξυπηρέτηση πελατών και σε διάφορες υποστηρικτικές/διοικητικές θέσεις στον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον θα μπορούσαν να απασχοληθούν περαιτέρω στον τομέα των εκδόσεων, της μετάφρασης όπως επίσης στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, της επικοινωνίας και των δημοσίων σχέσεων.

Πιο συγκεκριμένα, οι σπουδές της αγγλικής φιλολογίας παρέχουν στους αποφοίτους την εκπαιδευτική επάρκεια που απαιτείται έτσι ώστε οι απόφοιτοι να έχουν τη δυνατότητα να απασχολούνται στον τομέα της εκπαίδευσης. Επίσης, μπορούν να απασχοληθούν σε οργανισμούς πιστοποίησης επάρκειας της αγγλικής γλώσσας ως εξεταστές. Επιπλέον, μπορούν να ασχοληθούν στον τομέα του marketing, της επικοινωνίας και των δημοσίων σχέσεων όπως και των μέσων μαζικής ενημέρωσης καθώς οι δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια των σπουδών της αγγλικής γλώσσας τους προσφέρουν ένα στέρεο υπόβαθρο γραπτής και προφορικής επικοινωνίας που απαιτείται σε αυτούς τους τομείς. Με την άριστη γνώση των αγγλικών, ο απόφοιτος μπορεί να απασχοληθεί στον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών, όπως και στον τομέα των πωλήσεων, ειδικότερα όταν είτε η πελατεία είναι διεθνής, είτε το αντικείμενο απαιτεί χρήση της γλώσσας. Ένας άλλος τομέας απασχόλησης για τους αποφοίτους της αγγλικής φιλολογίας είναι αυτός του τουρισμού όπου οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν στην υποδοχή, σε τουριστικά γραφεία αλλά και ως ξεναγοί. Τέλος, οι απόφοιτοι της αγγλικής φιλολογίας μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα της μετάφρασης είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες, είτε ως μεταφραστές σε εκδοτικούς οίκους ή συναφείς επιχειρήσεις.

- **Τμήμα Βιολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι της βιολογίας μπορούν να απασχοληθούν στη δευτεροβάθμια/τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε ερευνητικούς οργανισμούς εντός των ιατρικών και βιολογικών επιστημών, σε φαρμακευτικές εταιρείες, στην έρευνα και ανάπτυξη ή στις ομάδες επιστημονικής ενημέρωσης, σε ιδιωτικά/δημόσια νοσοκομεία, όπως επίσης σε τομείς σχετιζόμενους με την προστασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος, τη βιοπληροφορική και τη βιοϊατρική τεχνολογία. Τέλος, θα μπορούν να απασχοληθούν σε

микροβιολογικά εργαστήρια ως αναλυτές, καθώς και στο τμήμα πωλήσεων ή υποστήριξης για εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο χώρο των διαγνωστικών ιατρικών προϊόντων.

- **Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος θα μπορούσαν να εργαστούν στην εκπαίδευση λόγω της εκπαιδευτικής επάρκειας που λαμβάνουν με το πτυχίο τους. Άλλες ευκαιρίες καριέρας ενός/μιας Γεωλόγου εκτείνονται από περιβαλλοντικές υπηρεσίες που αφορούν την κλιματική αλλαγή και τους υδάτινους πόρους έως τη γεωτεχνική μηχανική, και τις κατασκευές. Μέσω των επιστημονικών γνώσεων και της εξειδίκευσης που αποκτούν οι απόφοιτοι θα μπορούσαν να εργαστούν σε επιχειρήσεις στον τομέα της ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως επίσης σε πολεοδομικά γραφεία, μεταλλευτικές ή λατομικές επιχειρήσεις, και εταιρίες τεχνικών έργων και γεωλογικών ερευνών. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν ως σύμβουλοι σε εταιρίες που ασχολούνται με την αποκατάσταση των υδάτινων πόρων, του εδάφους, του αέρα και των επικίνδυνων αποβλήτων. Παραδείγματα οργανισμών που απασχολούν γεωλόγους είναι, το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, η Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου, το Εθνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, το Εθνικό Αστεροσκοπείο, το Ινστιτούτο Ωκεανογραφικών και Αλιευτικών Ερευνών, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ινστιτούτο Σεισμολογίας και Αντισεισμικών Κατασκευών.

- **Τμήμα Οικονομικών επιστημών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται σε μεγάλο εύρος επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα σε θέσεις της οικονομικής διεύθυνσης, αλλά και σε άλλες θέσεις της ευρύτερης διοίκησης, όπως σε διευθύνσεις εφοδιαστικής αλυσίδας και αγορών, και σε τμήματα πωλήσεων, με το ενισχυτικό δεδομένο ότι πάρα πολλοί συμπληρώνουν τις σπουδές τους με μεταπτυχιακές σπουδές και αποκτούν εξειδίκευση. Επιπλέον, απασχολούνται στον τομέα της εκπαίδευσης αλλά και ως στελέχη ή σύμβουλοι σε δημόσιους οργανισμούς, σε ασφαλιστικά ή τραπεζικά ιδρύματα, και σε ινστιτούτα ερευνών. Οι γνώσεις που αποκτούν στους τομείς της οικονομικής επιστήμης, αλλά και σε συναφή πεδία με τα οικονομικά (π.χ., μαθηματικά, στατιστική) προσφέρουν στους αποφοίτους της σχολής τη δυνατότητα να απασχοληθούν ως σύμβουλοι επιχειρήσεων, λογιστές, φοροτεχνικοί, ελεγκτές, οικονομικοί και

επιχειρησιακοί αναλυτές, κοστολόγοι κλπ. είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες, είτε ως υπάλληλοι ε σε συναφείς επιχειρήσεις.

- **Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών.**

Από την εμπειρία του Συμβούλου προκύπτει ότι οι απόφοιτοι του τμήματος θα μπορούσαν να απασχοληθούν ως μεταφραστές, στον τουριστικό κλάδο σε περιοχές της χώρας με αντίστοιχο τουρισμό, στη δημόσια διοίκηση (π.χ. διαμέρισμα Θράκης), στο διπλωματικό κλάδο και τις διεθνείς σχέσεις, στη γλωσσική εκπαίδευση, σε μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις και οργανισμούς πολιτιστικών ανταλλαγών, στη δημοσιογραφία, σε επιχειρήσεις εξαγωγών, εισαγωγών, στην εξυπηρέτηση πελατών και τα τηλεφωνικά κέντρα, σε ινστιτούτα ερευνών και ακαδημαϊκούς φορείς, και σε συμβουλευτική επιχειρήσεων για ίδρυση επιχειρήσεων σε τουρκόφωνα κράτη.

- **Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται τόσο ως εκπαιδευτικοί όσο και σε διοικητικές/υποστηρικτικές θέσεις σε ιδιωτικά ή δημόσια σχολεία που προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία αφορούν την προσχολική ηλικία. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε κέντρα δημιουργικής απασχόλησης ή σε μεγάλες αλυσίδες ξενοδοχείων οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ψυχαγωγίας για παιδιά. Επίσης δύναται να απασχοληθούν σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς που έχουν ως κύριο σκοπό τη φροντίδα παιδιών που ανήκουν σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες. Τέλος, μπορούν να απασχοληθούν θέσεις μη συναφείς με το πτυχίο, όπως π.χ. σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης καθώς και στην εξυπηρέτηση πελατών κλπ.

- **Τμήμα Θεολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Θεολογίας εργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης, των πωλήσεων, στην εξυπηρέτηση πελατών, σε τμήματα εταιριών που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό, σε μη κυβερνητικούς και φιλανθρωπικούς οργανισμούς, ως υπάλληλοι σε βιβλιοθήκες, σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης καθώς επίσης και στον ξενοδοχειακό κλάδο ως υπάλληλοι υποδοχής. Υπάρχουν φυσικά και επιλογές περισσότερο συναφείς με το πτυχίο, όπως ο κλήρος, η ακαδημαϊκή καριέρα, οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που προωθούν τον διαθρησκευτικό διάλογο ή προάγουν ανθρωπιστικό έργο, η συγγραφή και οι εκδόσεις, διοικητικές θέσεις στην ελληνική ορθόδοξη εκκλησία, η κατήχηση, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, κλπ.

- **Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας απασχολούνται ως καθηγητές στη ιδιωτική ή δημόσια εκπαίδευση, σε αρχαιολογικές υπηρεσίες, σε εφορείες αρχαιοτήτων, σε ταμεία Αρχαιολογικών Πόρων, σε εταιρείες αναστήλωσης μνημείων και συντήρησης καθώς και στο Υπουργείο Πολιτισμού. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε κέντρα ερευνών, σε υπηρεσίες αρχείων, πολιτιστικά ιδρύματα, σε μουσεία, πινακοθήκες, βιβλιοθήκες κ.λπ. Τέλος, δύναται να απασχοληθούν σε εκδοτικούς οίκους, σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς, και σε θέσεις μη συναφείς με το πτυχίο όπως, στην εξυπηρέτηση πελατών και σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης.

- **Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης εργάζονται κυρίως ως εκπαιδευτικοί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Επιλογές μπορούν να υπάρξουν στην ακαδημαϊκούς οργανισμούς και κέντρα ερευνών ως ερευνητές ή εκπαιδευτές, σε μουσεία και πολιτιστικούς οργανισμούς σε αντίστοιχες θέσεις, στις εκδόσεις κ.λπ. Τέλος ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να προσφέρει πλήθος επιλογών μη συναφών με το πτυχίο, συνηθέστερα σε θέσεις διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευσης και ανάπτυξης, επικοινωνίας κ.λπ. Η πρόσβαση σε τέτοιες θέσεις είναι ευκολότερη με την ύπαρξη σχετικού μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

- **Τμήμα Μαθηματικών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Μαθηματικών μπορούν να εργαστούν στην εκπαίδευση λόγω της εκπαιδευτικής επάρκειας που λαμβάνουν με το πτυχίο τους. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν στον τραπεζικό τομέα, στον τομέα της πληροφορικής, στο δημόσιο τομέα, σε εταιρίες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, σε εταιρίες συμβούλων καθώς και στο εμπόριο. Ο ολοένα και πιο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν τα bigdata στις επιχειρήσεις επιτρέπει στους απόφοιτους του τμήματος των μαθηματικών να αναλάβουν εργασιακούς ρόλους ως αναλυτές δεδομένων (data analysts), μηχανικοί λογισμικού (software engineers), χρηματοοικονομικοί αναλυτές, αναλογιστές (actuaries), σύμβουλοι επιχειρήσεων (business consultants), στατιστικολόγοι, καθώς και ως στελέχη σε τμήματα επιχειρησιακής έρευνας (operational research) ή διακίνησης εμπορευμάτων (logistics and supply chain). Σχετικές μεταπτυχιακές σπουδές διευκολύνουν την πρόσβαση σε θέσεις σαν τις παραπάνω.

- **Τμήμα Φαρμακευτικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος φαρμακευτικής απασχολούνται τόσο σε φαρμακευτικές εταιρίες όσο και σε κλινικές, νοσοκομεία, ερευνητικά κέντρα καθώς επίσης και σε δημόσιους φορείς όπως ο ΕΟΦ ή άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας. Οι επιστημονικές γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτούν οι απόφοιτοι του τμήματος φαρμακευτικής τους δίνει τη δυνατότητα να εργάζονται ως φαρμακοποιοί σε ιδιωτικά φαρμακεία και σε φαρμακεία νοσοκομείων/κλινικών αλλά και ως επιστημονικό προσωπικό σε φαρμακευτικές εταιρίες σε τμήματα έρευνας και ανάπτυξης και φαρμακοεπαγρύπνησης. Επιπλέον, μεγάλος αριθμός απασχολείται ως επιστημονικοί επισκέπτες σε φαρμακευτικές εταιρίες και πολλοί εξελίσσονται στην ιεραρχία των εμπορικών διευθύνσεων των επιχειρήσεων αυτών.

- **Τμήμα Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος έχουν τη δυνατότητα να απασχολούνται κυρίως στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Επιπλέον οι δεξιότητες που αποκτούν οι απόφοιτοι του τμήματος Φιλολογίας και αφορούν την αναλυτική ικανότητα, την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, την κριτική σκέψη και τη μεταδοτικότητα, τους βοηθούν να απασχοληθούν στην εξυπηρέτηση πελατών, σε τμήματα πωλήσεων και marketing, ως διαχειριστές κοινωνικών δικτύων μιας εταιρίας ή οργανισμού, ως επιμελητές κειμένων, ως υποστηρικτικό προσωπικό σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς, σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης αλλά και ως στελέχη σε τμήματα ανθρώπινου δυναμικού.

- **Τμήμα Χημείας**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Χημείας απασχολούνται στον τομέα της εκπαίδευσης ως καθηγητές. Επίσης, δύναται να απασχολούνται ως χημικοί παραγωγής στη βιομηχανία, σε εταιρίες επεξεργασίας και παραγωγής χημικών προϊόντων όπως εργοστάσια παραγωγής τροφίμων, ποτών, φαρμακευτικών προϊόντων, καλλυντικών, πλαστικών, λιπασμάτων, πετρελαίου κτλ.). Επιπλέον, μπορούν να εργάζονται ως βιοχημικοί στον τομέα της υγείας, ως ερευνητές σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα, σε εργαστήρια νοσοκομείων και κλινικών αλλά και στον τομέα του ποιοτικού ελέγχου. Τέλος μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα των πωλήσεων με ειδίκευση στην προώθηση εργαστηριακών οργάνων και αναλώσιμων υλικών καθώς και σε εταιρίες πιστοποίησης ISO.

- **Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται τόσο ως εκπαιδευτικοί όσο και σε διοικητικές/υποστηρικτικές θέσεις σε ιδιωτικά ή δημόσια σχολεία που προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία αφορούν τη γαλλική γλώσσα. Επιπλέον δύναται να απασχολούνται σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς ως διερμηνείς. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης, στην εξυπηρέτηση πελατών αλλά και ως στελέχη εταιριών σε τμήματα εξαγωγών. Απόφοιτους του τμήματος συναντούμε επίσης στον τομέα των εκδόσεων, της μετάφρασης όπως επίσης στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, της επικοινωνίας και των δημοσίων σχέσεων. Ένας άλλος τομέας απασχόλησης για τους αποφοίτους του τμήματος γαλλικής φιλολογίας είναι αυτός του τουρισμού όπου οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν στην υποδοχή, σε τουριστικά γραφεία αλλά και ως ξεναγοί. Τέλος οι απόφοιτοι έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες πρόσληψης σε διοικητικές θέσεις γαλλικών εταιριών στην Ελλάδα καθώς είναι γνωστό ότι οι γαλλικές εταιρείες αναζητούν γαλλομαθείς εργαζόμενους.

- **Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, ο τομέας της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε περιλαμβάνει τα μέσα ενημέρωσης διαδικτυακά και μη, τις δημόσιες σχέσεις, τον τομέα του marketing, τον τομέα της διαφήμισης, τον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού, τον καλλιτεχνικό και πολιτιστικό τομέα καθώς και τον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών.

Ενώ είναι αλήθεια ότι οι εφημερίδες και ορισμένα άλλα έντυπα μέσα έχουν υποστεί μεγάλη πτώση πωλήσεων, υπάρχει πάντα η ανάγκη για άτομα που μπορούν να γράφουν και να αναλύουν τις ειδήσεις, με αρκετές θέσεις να έχουν δημιουργηθεί σε διαδικτυακές πλατφόρμες. Επιπλέον στον τομέα των δημοσίων σχέσεων, της διαφήμισης, του μάρκετινγκ καθώς και της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, χρησιμοποιούνται πολλές δεξιότητες που αποκτήθηκαν στις σπουδές επικοινωνίας και μέσων μαζικής ενημέρωσης. Σε αυτούς τους τομείς οι απόφοιτοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητες της γραπτής και προφορικής επικοινωνίας καθώς και τη δεξιότητα της επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων όπως και της παρουσίασης. Οι εργαζόμενοι που εργάζονται σε αυτούς τους τομείς συντάσσουν κείμενα ιστοσελίδων, εκθέσεις, επιστολές, ανακοινώσεις για τους εργαζόμενους κλπ. Μπορούν επίσης να δημιουργήσουν

παρουσιάσεις πολυμέσων για το ευρύ κοινό και τους πελάτες, καθώς και να συνθέσουν μηνύματα προς τα μέσα ενημέρωσης για την ίδια την εταιρία.

- **Τμήμα Θεατρικών Σπουδών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται στη μέση εκπαίδευση για την συστηματική διδασκαλία μαθημάτων θεατρικής παιδείας. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε θεατρικούς οργανισμούς (εθνικές σκηνές, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.) ως δραματολόγοι, υπεύθυνοι καλλιτεχνικού προγραμματισμού, μεταφραστές και επιμελητές προγραμμάτων. Επίσης μπορούν να απασχοληθούν σε πολιτιστικούς οργανισμούς και φορείς ως επιστημονικοί σύμβουλοι και υπεύθυνοι για θεατρικές εκπομπές, στον περιοδικό τύπο και σε εκδοτικούς οίκους ως κριτικοί ειδικευμένοι στο θέατρο. Δύνανται επίσης να απασχοληθούν σε υπουργεία, νομαρχίες και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ως υπεύθυνοι θεατρικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Τέλος σε χώρο ευρύτερο και λιγότερο συναφή, θα μπορούσαν να εργαστούν ως εκπαιδευτές «trainers» στελεχών σε συμπεριφορικές δεξιότητες όπως η επικοινωνία, η πειθώ κλπ.

- **Τμήμα Ιταλικών Σπουδών και Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος ασχολούνται με τη διδασκαλία της ιταλικής γλώσσας στον ιδιωτικό τομέα (Κέντρα Ξένων Γλωσσών) και στο δημόσιο τομέα της εκπαίδευσης (Πανεπιστήμια, Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, δημόσια Γυμνάσια). Επιπλέον, έχοντας αποκτήσει δεξιότητες όπως η γραπτή και προφορική επικοινωνία καθώς και η δυνατότητα παραγωγής επιχειρημάτων, έχουν όλα τα απαραίτητα εφόδια για την ενασχόληση σε θέσεις τμήματος του ανθρώπινου δυναμικού, γραμματειακής υποστήριξης, πωλήσεων καθώς επίσης και στην εξυπηρέτηση πελατών. Επιπλέον η άριστη γνώση της ιταλικής γλώσσας τους επιτρέπει να εργάζονται ως μεταφραστές αλλά και στον τομέα του τουρισμού ως υπάλληλοι υποδοχής, ξεναγοί κτλ. Τέλος οι δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια των σπουδών μια ξένης γλώσσας, θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες σε ρόλους που αφορούν επιμελητές και δημιουργούς κειμένων (content writer) στον τομέα του μάρκετινγκ.

- **Τμήμα Μουσικών Σπουδών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται σε διάφορους κλάδους, όπως η δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση (γενικά σχολεία, μουσικά σχολεία, ωδεία), σε επιστημονικά ερευνητικά κέντρα μουσικολογικής κατεύθυνσης, σε πολιτιστικούς φορείς και ιδρύματα, σε ορχήστρες, χορωδίες, μουσικά θέατρα, μουσικά σύνολα, στον τομέα της ηχοληψίας αλλά και ως σύμβουλοι πωλήσεων σε μουσικούς εκδοτικούς οίκους.

- **Τμήμα Νομικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται κυρίως ως δικηγόροι. Επιπλέον μπορούν να ακολουθήσουν το δικαστικό κλάδο, ως δικαστές ή εισαγγελείς, μετά από φοίτηση στην Εθνική Σχολή Δικαστών. Επίσης μπορούν κατόπιν διαγωνισμού να απασχοληθούν ως διπλωμάτες ή ως συμβολαιογράφοι. Όσον αφορά τον ιδιωτικό τομέα, οι απόφοιτοι μπορούν να απασχοληθούν ως νομικοί σύμβουλοι σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε ένα πλήθος τομέων στην οικονομία αλλά και ως στελέχη σε τμήματα του ανθρώπινου δυναμικού.

- **Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται τόσο ως εκπαιδευτικοί, όσο και σε διοικητικές/υποστηρικτικές θέσεις, σε ιδιωτικά ή δημόσια σχολεία που προσφέρουν προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία αφορούν τη δημοτική εκπαίδευση. Επιπλέον μπορούν να απασχολούνται σε ξενοδοχειακές μονάδες στον τομέα της δημιουργικής απασχόλησης παιδιών. Συνηθίζεται ακόμη να συναντούμε αποφοίτους του τμήματος αυτού σε Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς (χαμόγελο του παιδιού, παιδικά χωριά SOS), σε παιδικά μουσεία, σε εργαστήρια (μουσικά, εικαστικών) καθώς και σε κέντρα δημιουργικής απασχόλησης. Επιπλέον οι απόφοιτοι του τμήματος μπορούν να απασχολούνται εκτός του χώρου τους, στον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών καθώς και σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης.

- **Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, καθώς οι φοιτητές του τμήματος Πληροφορικής και Επικοινωνιών μαθαίνουν για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη συντήρηση και τη διαχείριση λογισμικού και μηχανών πολυμέσων και υπηρεσιών ενοποίησης συστημάτων, λόγω του

κεντρικού ρόλου που διαδραματίζει η τεχνολογία σε όλους τους κλάδους, οι επαγγελματίες πληροφορικής έχουν και θα συνεχίσουν να έχουν μεγάλη ζήτηση σε κάθε τομέα της οικονομίας.

Κυρίως απασχολούνται είτε σε εταιρείες ανάπτυξης και διαχείρισης λογισμικού, εταιρείες επικοινωνιών και συναφείς εταιρείες τεχνολογίας, είτε στις διευθύνσεις μηχανοργάνωσης των επιχειρήσεων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Υπάρχει μεγάλο εύρος εξειδικεύσεων που αποκτώνται σε σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα ή στην πράξη.

Οι απόφοιτοι μπορούν επίσης να απασχοληθούν με τη διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την τεχνική και επαγγελματική κατάρτιση.

- **Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται στην Εκπαίδευση στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης καθώς και τη Δημόσια Διοίκηση και τις Δημόσιες Υπηρεσίες. Επιπλέον, έχοντας αναπτύξει την ικανότητα της ενσυναίσθησης οι απόφοιτοι του τμήματος θα μπορούσαν να απασχοληθούν στην παροχή συνοδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας (π.χ. ιδρύματα εκκλησιαστικών οργανισμών, Μ.Κ.Ο και τοπικής αυτοδιοίκησης) καθώς και σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα μετανάστευσης και προσφύγων. Επιπρόσθετα, θα μπορούσαν να απασχοληθούν ως συνεργάτες ιδιωτικών και δημόσιων φορέων του τουρισμού (π.χ. Υπουργείο Τουρισμού και Πολιτισμού) καθώς είναι σε θέση να αναδείξουν τη θρησκευτική και πολιτισμική κληρονομιά της Ελλάδας. Τέλος, θα μπορούσαν να απασχοληθούν ως στελέχη εκκλησιαστικών αρχείων και βιβλιοθηκών αλλά και ως υπάλληλοι εκδοτικών οίκων. Εκτός τομέα, μπορούν να απασχοληθούν σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης καθώς επίσης και στην εξυπηρέτηση πελατών.

- **Φυσικής.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται ως εκπαιδευτικοί στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Επιπλέον απασχολούνται σε οργανισμούς που σχετίζονται με το περιβάλλον αλλά και ως σύμβουλοι σε εταιρίες και οργανισμούς σε θέματα τεχνολογίας και έρευνας. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν σε ερευνητικά κέντρα αλλά και σε βιομηχανίες που απασχολούν ερευνητικό προσωπικό για παραγωγή τεχνολογίας αιχμής. Πολλοί απόφοιτοι φυσικής εργάζονται σε ερευνητικούς ρόλους, σε πολλές διαφορετικές

βιομηχανίες - συμπεριλαμβανομένης της αυτοκινητοβιομηχανίας και της αεροδιαστημικής βιομηχανίας, της άμυνας, της υγειονομικής περίθαλψης, της ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, των υλικών, της τεχνολογίας καθώς και της πληροφορικής.

- **Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται ως καθηγητές γερμανικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον μπορούν να εργάζονται ως μεταφραστές/διερμηνείς σε μεταφραστικά γραφεία, εκδοτικές επιχειρήσεις, τράπεζες αλλά και ως στελέχη διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης. Επίσης απασχολούνται στον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών και του τουρισμού όπου η γνώση γερμανικής γλώσσας κρίνεται ως προαπαιτούμενο. Τέλος, οι γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτούν στην προφορική και γραπτή επικοινωνία, τους βοηθούν να εργαστούν στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, της επικοινωνίας καθώς και των δημοσίων σχέσεων.

- **Τμήμα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στον ευρύτερο τομέα του Αθλητισμού, ως προπονητές/γυμναστές. Απασχολούνται στην πρωτοβάθμια/ δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και την ειδική αγωγή, σε αθλητικούς συλλόγους, σε πολιτιστικά σωματεία (χορευτικούς συλλόγους), γυμναστήρια, εξειδικευμένα εργαστήρια και αθλητικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, ξενοδοχειακές μονάδες όπου παρέχεται η δυνατότητα άσκησης/άθλησης, κ.α. Επιπλέον, μπορούν να απασχοληθούν σε κέντρα αποκατάστασης όπου σε συνεργασία με τις υπόλοιπες ειδικότητες του κέντρου, αναλαμβάνουν άτομα με μυοσκελετικά προβλήματα, περιπτώσεις αποκατάστασης αθλητικών τραυμάτων, αλλά και άτομα με χρόνιες παθήσεις. Τέλος, μπορούν να απασχοληθούν ως ιατρικοί επισκέπτες σε τμήματα πωλήσεων για εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο φαρμακευτικό κλάδο.

- **Τμήμα Ιατρικής.**

Οι απόφοιτοι του τμήματος της Ιατρικής ανάλογα και με την ειδικότητά τους δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε νοσοκομεία, κλινικές, σε κέντρα υγείας, ως ελεύθεροι επαγγελματίες, σε κλινικές των τμημάτων Ιατρικής των πανεπιστημίων, σε ερευνητικά κέντρα,

ασφαλιστικούς οργανισμούς, φαρμακευτικές εταιρίες καθώς και σε Μ.Κ.Ο (Γιατροί χωρίς Σύνορα, Γιατροί του Κόσμου κτλ.).

- **Τμήμα Νοσηλευτικής.**

Οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της υγείας. Οι απόφοιτοι του τμήματος Νοσηλευτικής ανάλογα με την εκπαίδευσή τους μπορούν να εργάζονται σε νοσοκομεία, κλινικές, κέντρα υγείας, ιατρεία, διαγνωστικά εργαστήρια και γηροκομεία. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν ως σχολικοί νοσηλευτές σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής ενώ μπορούν να εργαστούν και ως στελέχη διοικητικής υποστήριξης σε νοσοκομεία και μονάδες περίθαλψης. Τέλος, μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα των πωλήσεων με ειδίκευση στην προώθηση ιατρικού εξοπλισμού.

- **Τμήμα Οδοντιατρικής.**

Οι απόφοιτοι του τμήματος Οδοντιατρικής εργάζονται είτε στον ιδιωτικό είτε στο δημόσιο τομέα. Πιο συγκεκριμένα εργάζονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες σε δικό τους προσωπικό οδοντιατρείο αλλά και ως οδοντίατροι σε δημόσιες υπηρεσίες— ασφαλιστικά ταμεία και ιδιωτικές κλινικές. Ορισμένοι οδοντίατροι εργάζονται στον τομέα της οδοντιατρικής έρευνας και ανάπτυξης, όπου συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων οδοντιατρικών υλικών, τεχνολογιών ή μεθόδων θεραπείας. Οι οδοντίατροι μπορούν επίσης να εργαστούν στην οδοντιατρική βιομηχανία, όπως εταιρείες οδοντιατρικών προϊόντων σε ρόλους που σχετίζονται με την ανάπτυξη προϊόντων, τις πωλήσεις ή την παροχή συμβουλών.

- **Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος δύναται να εργάζονται στο δημόσιο τομέα ως στελέχη σε υπουργεία, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς καθώς και στη νομαρχιακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Επιπλέον μπορούν να εργάζονται ως σύμβουλοι σε εταιρίες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών αλλά και ως στελέχη τμημάτων διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού. Συνηθίζεται ακόμη να συναντούμε αποφοίτους αυτού του τμήματος σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς καθώς επίσης σε εταιρίες διαφήμισης, μάρκετινγκ αλλά και στον τομέα των Μ.Μ.Ε. Τέλος, ευρύτερα, οι απόφοιτοι αυτού του τμήματος δύναται να καλύπτουν θέσεις γραμματειακής-διοικητικής υποστήριξης και εξυπηρέτησης πελατών.

- **Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται σε τομείς που σχετίζονται με τη ρωσική γλώσσα και τη γλωσσολογία, όπως η διπλωματία, οι πωλήσεις, το εμπόριο, η διαφήμιση, το μάρκετινγκ, η διδασκαλία γλωσσών, η διερμηνεία / μετάφραση αλλά και ο τουρισμός. Επιπλέον οι απόφοιτοι του τμήματος απασχολούνται σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης. Οι απόφοιτοι μπορούν να βρουν απασχόληση σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται σε ρωσόφωνες περιοχές. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ρόλους σε αναπτυξιακά έργα, προγράμματα πολιτιστικών ανταλλαγών ή κοινωνικές υπηρεσίες σε αυτές τις κοινότητες.

- **Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας εργάζονται στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση καθώς και σε κέντρα διδασκαλίας ξένων γλωσσών. Επιπλέον, μπορούν να απασχολούνται στον τομέα των μεταφράσεων σε μεταφραστικά γραφεία και εκδοτικούς οίκους αλλά και ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Συνηθίζεται ακόμη να συναντούμε τους αποφοίτους της σχολής στον τομέα της εξυπηρέτησης πελατών, στον τομέα της διαφήμισης, του τουρισμού αλλά και των Μ.Μ.Ε με τον ρόλο του επιμελητή κειμένου. Επίσης, ευρύτερα, οι απόφοιτοι του τμήματος εργάζονται σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης.

- **Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας μπορούν να απασχοληθούν ανάλογα με τα κύρια ενδιαφέροντα τους σε διάφορες θέσεις εργασίας μεγάλου εύρους. Ακαδημαϊκή καριέρα, εκδόσεις και δημοσιογραφία, ερευνητικά ινστιτούτα και πολιτική είναι συναφείς με τη φιλοσοφία. Η παιδαγωγική οδηγεί σε θέσεις καθηγητών αλλά και συμβούλων ή διοικητικών υπαλλήλων στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η ψυχολογία διακλαδώνεται σε κλινική, σχολική, βιομηχανική / οργανωσιακή και ερευνητική προσφέροντας θέσεις τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα. Επιπλέον, πολλοί απόφοιτοι απασχολούνται σε τμήματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, ενώ θέσεις χαμηλότερης συνάφειας αφορούν τη γραμματειακή υποστήριξη, θέσεις υπαλλήλων γραφείου, την εξυπηρέτηση πελατών καθώς επίσης και τον ξενοδοχειακό κλάδο σε θέσεις υπάλληλων υποδοχής.

- **Τμήμα Ψυχολογίας.**

Σύμφωνα με την εμπειρία του Συμβούλου, οι απόφοιτοι του τμήματος Ψυχολογίας απασχολούνται στον τομέα της υγείας ως ψυχολόγοι- ψυχοθεραπευτές τόσο στο δημόσιο όσο και ιδιωτικό τομέα αλλά και ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Επιπλέον μπορούν να απασχοληθούν στον τομέα της εκπαίδευσης σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής. Ένας απόφοιτος του τμήματος Ψυχολογίας μπορεί να απορροφηθεί σε διάφορους κοινωνικούς φορείς παροχής Υπηρεσιών όπως στις Δημοτικές Κοινοφελείς Επιχειρήσεις των Δήμων, όπου λειτουργούν γραφεία εύρεσης εργασίας και άλλες υπηρεσίες συμβουλευτικής στήριξης των δημοτών, τον Ο.Α.Ε.Δ. και άλλους φορείς στήριξης της απασχόλησης. Πάρα πολλοί ψυχολόγοι με ενδιαφέρον στην οργανωσιακή / βιομηχανική ψυχολογία παρακολουθούν μεταπτυχιακές σπουδές σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού και στελεχώνουν θέσεις στις αντίστοιχες διευθύνσεις των επιχειρήσεων, με συνήθη παραδείγματα τις θέσεις επιλογής και ανάπτυξης προσωπικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'. Επιμόρφωση/εκπαιδευτικά προγράμματα.

Η συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου μάθησης επιλέχθηκε από το 34,6% των αποφοίτων ενώ το 64% δήλωσαν ότι δεν έχουν συμμετάσχει. Όσον αφορά τα εκπαιδευτικά σεμινάρια, το 45,6% δήλωσε ότι έχει συμμετάσχει σε τουλάχιστον 1 εκπαιδευτικό σεμινάριο ενώ το 54,4% δήλωσε ότι δεν έχει συμμετάσχει. Οι περισσότεροι, σε ποσοστό 38,3%, δήλωσαν ότι έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια που διεξάγονταν από ΚΕΔΙΒΙΜ.

	Ποσοστό
ΚΕΚ	3,2%
ΚΕΔΙΒΙΜ	38,3%
ΙΕΚ	2,7%
Επαγγελματικός Οργανισμός	7,5%
Διεθνείς φορείς εκπαίδευσης	15,7%
Άλλο	32,6%

Πίνακας 55. Φορέας διεξαγωγής σεμιναρίου

Το 84,5% έλαβε αναγνωρισμένη πιστοποίηση ενώ το υπόλοιπο 15,5% όχι. Όσον αφορά τις ώρες παρακολούθησης υπάρχει μεγάλη διασπορά από 2 μέχρι 3600 ώρες και μέσο όρο τις 246 ώρες.

	Ποσοστό
1-100 ώρες	51,2%
101-200 ώρες	8,5%
201-300 ώρες	4,3%
301-400 ώρες	10%
401-500 ώρες	16,5%
501+ ώρες	9,5%

Πίνακας 56. Ώρες παρακολούθησης

Ο κύριος λόγος παρακολούθησης του σεμιναρίου (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων) ήταν η προσωπική επιθυμία για επαγγελματική εξέλιξη.

	Ποσοστό
Υποχρέωση από την Εργασία μου	4,8%
Προσωπική επιθυμία για επαγγελματική εξέλιξη	66,4%
Προσωπική επιθυμία για ατομικούς λόγους	26,7%
Άλλο	2,1%

Πίνακας 57. Λόγοι παρακολούθησης σεμιναρίου

Όσον αφορά το πεδίο σπουδών των σεμιναρίων το μεγαλύτερο ενδιαφέρον συγκέντρωσε η επιστήμη της εκπαίδευσης. Παρακάτω, παρατίθεται ο πίνακας στον οποίο αποτυπώνονται τα ποσοστά συμμετοχής των αποφοίτων ανά πεδίο σπουδών (Λίστα πεδίων – UNESCO ISCED F 2013).

	Ποσοστό
Accounting and taxation	1,1%
Audio-visual techniques and media production	0,7%
Biochemistry	0,5%
Biology	2,5%
Chemistry	0,9%
Earthsciences	0,7%

Economics	2,5%
Education science	28,0%
Environmental sciences	0,2%
Finance, banking and insurance	0,9%
Finearts	0,9%
History and archaeology	2,7%
Journalism and reporting	0,9%
Language acquisition	2,5%
Law	5,7%
Literature and linguistics	2,1%
Management and administration	3,6%
Marketing and advertising	4,1%
Mathematics	0,7%
Music and performing arts	1,6%
Natural environments and wildlife	0,2%
Philosophy and ethics	0,5%
Physics	0,9%
Political sciences and civics	0,9%
Psychology	8,9%
Religion and theology	0,7%
Secretarial and office work	0,9%
Sociology and cultural studies	1,1%
Statistics	2,5%
Teacher training with subject specialisation	13,0%

Teacher training without subject specialisation	1,4%
Training for pre-school teachers	0,7%
Work skills	5,5%

Πίνακας 58. Πεδίο σπουδών/σεμιναρίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'. Στατιστικές αναλύσεις

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει στατιστικές αναλύσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται για να αναλύσουμε διεξοδικά τα δεδομένα της μελέτης μας. Χρησιμοποιώντας διάφορες στατιστικές τεχνικές και μεθόδους, με τη χρήση του SPSS, στόχος μας είναι να ελέγξουμε ένα σύνολο υποθέσεων που αφορούν τα δεδομένα μας και να προχωρήσουμε στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

- Υπόθεση 1η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στο βαθμό/χαρακτηρισμό πτυχίου μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το φύλο (0=Γυναίκα,1= Άνδρας) και η εξαρτημένη μεταβλητή ο βαθμός/χαρακτηρισμός πτυχίου (0=Καλώς, 1=Λίαν Καλώς, 2= Άριστα).

Για να ελέγξουμε αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά το βαθμό πτυχίου μεταξύ των γυναικών (Group 1) και των ανδρών (Group 2) χρησιμοποιήσαμε το Mann and Whitney U test καθώς η εξαρτημένη μεταβλητή είναι μια σειριακή (ordinal) μεταβλητή.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Mann–Whitney U test, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στο βαθμό/χαρακτηρισμό πτυχίου μεταξύ Ανδρών (Median=1, n= 272) και Γυναικών (Median =1, n= 690), $U = 87748$, $z = 1.942$, $p = .052$, $r = .06$.

- Υπόθεση 2η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά το μισθό σε ετήσια βάση.

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το φύλο (Γυναίκα=0, Άνδρας=1) και η εξαρτημένη μεταβλητή ο μισθός σε ετήσια βάση (0=<12.000 ευρώ, 1= 12.000-25.000 ευρώ, 2= 25.000+).

Για να ελέγξουμε αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά το μισθό σε ετήσια βάση μεταξύ των γυναικών (Group 1) και των ανδρών (Group 2) χρησιμοποιήσαμε το Mann and Whitney U test καθώς η εξαρτημένη μεταβλητή είναι μια σειριακή (ordinal) μεταβλητή.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Mann–Whitney U test, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στο μισθό σε ετήσια βάση μεταξύ Ανδρών (Median=1, n= 272) και Γυναικών (Median =0 , n= 690), $U = 42239.5$, $z = 6.371$, $p = <.001$, $r = .20$.

- Υπόθεση 3η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του φύλου και της εργασιακής κατάστασης των αποφοίτων.

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το φύλο (Άνδρας = 0, Γυναίκα = 1) και η εξαρτημένη μεταβλητή η εργασιακή κατάσταση των αποφοίτων (Άνεργοι =0, Εργαζόμενοι = 1).

Με σκοπό να ελέγξουμε τη σχέση μεταξύ της ανεξάρτητης και της εξαρτημένης μεταβλητής χρησιμοποιήσαμε το χ^2 test (Chi-square test).

Ο παρακάτω πίνακας αναφέρει τα ποσοστά που συσχετίζονται με την «διασταύρωση» των 2 αυτών μεταβλητών.

Πίνακας 59. Εργασιακή κατάσταση * Φύλο

Εργασιακή κατάσταση	Group		Σύνολο
	Άνδρας	Γυναίκα	
Άνεργοι	20,5%	24,2%	23,2%
Εργαζόμενοι	79,5%	75,8%	69,8%

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Pearson Chi-Square test $\chi^2 (1) = p = .232$, η ληφθείσα τιμή δηλώνει ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του φύλου και της εργασιακής κατάστασης. Με άλλα λόγια, η εργασιακή κατάσταση δεν εξαρτάται από το φύλο.

- Υπόθεση 4η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τη συνάφεια της πρώτης εργασίας και του πτυχίου.

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το φύλο (0=Γυναίκα,1= Άνδρας) και η εξαρτημένη μεταβλητή η συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου (1 = Διαφωνώ κατά πολύ, 2= Διαφωνώ, 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 =Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ).

Το αποτέλεσμα του Levene test έδειξε ότι έχει παραβιαστεί η υπόθεση της ισότητας των διακυμάνσεων $F(1,737) = 4,435$, $p = .036$, ενώ το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα για τη μεταβλητή που αφορούσε την παρεμφερή 1η εργασία και για τα 2 γκρουπ ($p < 0,001$) υποδεικνύοντας ότι τα δεδομένα δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Για να ελέγξουμε την παραπάνω υπόθεση χρησιμοποιήσαμε το Mann and Whitney U test.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Mann–Whitney U test, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά τη συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου μεταξύ Ανδρών (Median= 4, n= 216) και Γυναικών (Median = 4, n= 523), $U = 54484.5$, $z = .790$, $p = .430$, $r = .03$.

- Υπόθεση 5η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του φύλου και αν έχει πραγματοποιήσει ή πραγματοποιεί κάποιος μεταπτυχιακές σπουδές.

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το φύλο (Άνδρας = 0, Γυναίκα = 1) και η εξαρτημένη μεταβλητή είναι αν κάποιος έχει πραγματοποιήσει ή πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές (Όχι =0, Ναι = 1).

Με σκοπό να ελέγξουμε τη σχέση μεταξύ της ανεξάρτητης και της εξαρτημένης μεταβλητής χρησιμοποιήσαμε το χ^2 test (Chi-square test).

Ο παρακάτω πίνακας αναφέρει τα ποσοστά που συσχετίζονται με την «διασταύρωση» των 2 αυτών μεταβλητών.

Πίνακας 60. Μεταπτυχιακό * Φύλο

Μεταπτυχιακό	Group		Σύνολο
	Άνδρας	Γυναίκα	
Όχι	33,1%	42,6%	39,8%
Ναι	66,9%	57,4%	60,2%

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Pearson Chi-Square test $\chi^2 (1) = 7,373$ $p < .05$, η ληφθείσα τιμή δηλώνει ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του φύλου και αν κάποιος πραγματοποιεί ή έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές.

- Υπόθεση 6η : Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της συνάφειας πρώτης εργασίας - πτυχίου και της ικανοποίησης από τις σπουδές.

Με σκοπό να ελέγξουμε τη συσχέτιση μεταξύ της συνάφειας της πρώτης εργασίας-πτυχίου (1= Διαφωνώ κατά πολύ, 2 = Διαφωνώ , 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ) και της ικανοποίησης από τις σπουδές (1 = Πολύ δυσαρεστημένος, 2= δυσαρεστημένος, 3= ούτε δυσαρεστημένος/ούτε ικανοποιημένος, 4 = ικανοποιημένος, 5 = πολύ ικανοποιημένος) χρησιμοποιήσαμε την ανάλυση συσχέτισης Spearman's rho καθώς

Η ανάλυση συσχέτισης έδειξε μια στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της ικανοποίησης από τις σπουδές και της συνάφειας πτυχίου-πρώτης εργασίας, $r = .162$, $p < 0,001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.

- Υπόθεση 7η : Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας και της ικανοποίησης από τις σπουδές.

Με σκοπό να ελέγξουμε τη συσχέτιση μεταξύ της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας (1= Διαφωνώ κατά πολύ, 2 = Διαφωνώ , 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ) και της ικανοποίησης από τις σπουδές (1 = Πολύ δυσαρεστημένος, 2= δυσαρεστημένος, 3= ούτε δυσαρεστημένος/ούτε ικανοποιημένος, 4 = ικανοποιημένος, 5 = πολύ ικανοποιημένος) χρησιμοποιήσαμε την ανάλυση συσχέτισης Spearman's rho καθώς το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές

αποκλίσεις από την κανονικότητα και για τις 2 μεταβλητές ($p < 0,001$) υποδεικνύοντας ότι τα δεδομένα δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Η ανάλυση συσχέτισης έδειξε μια στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας και της ικανοποίησης από τις σπουδές, $r = .397$, $p < 0,001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.

- Υπόθεση 8η : Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος/α αποδοτικός/η στην εργασία του/της και της ικανοποίησης από τις σπουδές.

Με σκοπό να ελέγξουμε τη συσχέτιση μεταξύ της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος/α αποτελεσματικός/η στην εργασία του/της (1= Διαφωνώ κατά πολύ, 2 = Διαφωνώ , 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ) και της ικανοποίησης από τις σπουδές (1 = πολύ δυσαρεστημένος, 2= δυσαρεστημένος, 3= ούτε δυσαρεστημένος/ούτε ικανοποιημένος, 4 = ικανοποιημένος, 5 = πολύ ικανοποιημένος) χρησιμοποιήσαμε την ανάλυση συσχέτισης Spearman's rho καθώς το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov τεστ έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα και για τις 2 μεταβλητές ($p < 0,001$) υποδεικνύοντας ότι τα δεδομένα δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Η ανάλυση συσχέτισης έδειξε μια στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας και της ικανοποίησης από τις σπουδές, $r = .462$, $p < 0,001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.

- Υπόθεση 9η : Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του βαθμού απόκτησης των ακόλουθων δεξιοτήτων και της συμβολής των γνώσεων και των εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας.

Δεξιότητες:

- χρησιμοποίηση κατάλληλης επιχειρηματολογίας για να υποστηρίξει κάποιος/α τις απόψεις του/της*
- συνεργασία με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων,*
- κριτική σκέψη,*
- δεκτικότητα νέων ιδεών*
- αποτελεσματική συνεργασία με τους άλλους*

- vi) να λαμβάνει κάποιος/α υπόψη ESG παράγοντες κατά την ανάληψη δράσης*
- vii) προφορική επικοινωνία*
- viii) γραπτή επικοινωνία*
- ix) αποτελεσματική χρησιμοποίηση τεχνολογικών εφαρμογών,*
- x) αυτόνομη μάθηση*
- xi) ανάληψη πρωτοβουλιών*

Με σκοπό να ελέγξουμε τη συσχέτιση μεταξύ του βαθμού απόκτησης δεξιοτήτων (1= σε πολύ μικρό βαθμό, 2 = σε μικρό βαθμό, 3 = σε ικανοποιητικό βαθμό, 4 = σε μεγάλο βαθμό, 5 = σε πολύ μεγάλο βαθμό) και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας (1= Διαφωνώ κατά πολύ, 2 = Διαφωνώ , 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ), χρησιμοποιήσαμε την ανάλυση συσχέτισης Spearman's rho καθώς το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov τεστ έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα και για όλες τις μεταβλητές ($p < 0,001$) υποδεικνύοντας ότι τα δεδομένα δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Η ανάλυση συσχέτισης έδειξε μια στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ

- i) της χρησιμοποίησης κατάλληλης επιχειρηματολογίας για να υποστηρίξει κάποιος/α τις απόψεις του/της και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .288$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.*
- ii) της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .343$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.*
- iii) της κριτικής σκέψης και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας $r = .299$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό προς μεσαίο.*
- iv) της δεκτικότητας νέων ιδεών και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας $r = .228$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.*

- v) της αποτελεσματικής συνεργασία με τους άλλους και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .256$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- vi) του να λαμβάνει κάποιος/α υπόψη ESG παράγοντες κατά την ανάληψη δράσης της και συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .233$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- vii) της προφορικής επικοινωνίας και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .303$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.
- viii) της γραπτής επικοινωνίας και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .223$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- ix) της αποτελεσματική χρησιμοποίηση τεχνολογικών εφαρμογών και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .373$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.
- x) της αυτόνομης μάθησης και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .294$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- xi) της ανάληψη πρωτοβουλιών και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας, $r = .305$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.

- Υπόθεση 10η : Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του βαθμού απόκτησης των ακόλουθων δεξιοτήτων και της συμβολής των γνώσεων και των εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/η στην εργασία του/της:

Δεξιότητες:

- i) *χρησιμοποίηση κατάλληλης επιχειρηματολογίας για να υποστηρίξει κάποιος/α τις απόψεις του/της*
- ii) *συνεργασία με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων,*
- iii) *κριτική σκέψη*

- iv) δεκτικότητα νέων ιδεών
- v) αποτελεσματική συνεργασία με τους άλλους
- vi) να λαμβάνει κάποιος/α υπόψη ESG παράγοντες κατά την ανάληψη δράσης
- vii) προφορική επικοινωνία
- viii) γραπτή επικοινωνία
- ix) αποτελεσματική χρησιμοποίηση τεχνολογικών εφαρμογών
- x) αυτόνομη μάθηση
- xi) ανάληψη πρωτοβουλιών

Με σκοπό να ελέγξουμε τη συσχέτιση μεταξύ του βαθμού απόκτησης δεξιοτήτων (1= σε πολύ μικρό βαθμό, 2 = σε μικρό βαθμό, 3 = σε ικανοποιητικό βαθμό, 4 = σε μεγάλο βαθμό, 5 = σε πολύ μεγάλο βαθμό) και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στη γρήγορη εκμάθηση της εργασίας (1= Διαφωνώ κατά πολύ, 2 = Διαφωνώ , 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ) χρησιμοποιήσαμε την ανάλυση συσχέτισης Spearman's rho καθώς το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα και για τις 2 μεταβλητές ($p < 0,001$) υποδεικνύοντας ότι τα δεδομένα δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Η ανάλυση συσχέτισης έδειξε μια στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ:

- i) της χρησιμοποίησης κατάλληλης επιχειρηματολογίας για να υποστηρίξει κάποιος/α τις απόψεις του/της και της συμβολής των γνώσεων και των εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .350$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.
- ii) της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .368$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.
- iii) της κριτικής σκέψης και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .333$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.

- iv) της δεκτικότητας νέων ιδεών και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .277$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- v) της αποτελεσματικής συνεργασία με τους άλλους και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .266$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- vi) του να λαμβάνει κάποιος/α υπόψη ESG παράγοντες κατά την ανάληψη δράσης της και συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .259$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- vii) της προφορικής επικοινωνίας και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .362$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.
- viii) της γραπτής επικοινωνίας και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .282$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μικρό.
- ix) της αποτελεσματική χρησιμοποίηση τεχνολογικών εφαρμογών και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .349$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.
- x) της αυτόνομης μάθησης και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .304$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.
- xi) της ανάληψη πρωτοβουλιών και της συμβολής των γνώσεων και εμπειριών από τις σπουδές στο να είναι κάποιος αποτελεσματικός/ή στην εργασία του/της, $r = .326$, $p < .001$. Το μέγεθος της επίδρασης είναι μεσαίο.

- Υπόθεση 11η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ αυτών που έχουν κάνει πρακτική άσκηση και αυτών που δεν έχουν κάνει με σχέση με το ότι οι γνώσεις και οι εμπειρίες από τις σπουδές, τους βοήθησαν να επιλεχθούν σε θέση εργασίας:

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η διενέργεια πρακτικής άσκησης (0 = Όχι, 1= Ναι) και η εξαρτημένη μεταβλητή η θεώρηση των αποφοίτων ότι οι

γνώσεις και οι εμπειρίες από τις σπουδές, τους βοήθησαν να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας (1 = Διαφωνώ κατά πολύ, 2= Διαφωνώ, 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ).

Το αποτέλεσμα του Levene test έδειξε ότι δεν έχει παραβιαστεί η υπόθεση της ισότητας των διακυμάνσεων $F(1,960)= 4,435$, $p = .702$, ενώ το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα για τη μεταβλητή που αφορούσε τη θεώρηση των αποφοίτων ότι οι γνώσεις και οι εμπειρίες από τις σπουδές, τους βοήθησαν να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας και για τα 2 γκρουπ ($p < 0,001$).

Για να ελέγξουμε την παραπάνω υπόθεση χρησιμοποιήσαμε το Mann–Whitney U test.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Mann–Whitney U test, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά τη θεώρηση ότι οι γνώσεις και οι εμπειρία από τις σπουδές βοήθησαν να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας μεταξύ των αποφοίτων που δεν έχουν κάνει πρακτική άσκηση (Median=3, $n= 393$) και αυτών που έχουν κάνει πρακτική άσκηση (Median=3, $n=690$), $U= 111286.5$, $z = .128$, $p = .899$, $r = .004$.

- Υπόθεση 12η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ αυτών που έχουν ακολουθήσει ή ακολουθούν μεταπτυχιακό πρόγραμμα και αυτών που δεν έχουν ακολουθήσει όσον αφορά τη συνάφεια της πρώτης εργασίας και πτυχίου;

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι αν κάποιος έχει ακολουθήσει ή ακολουθεί μεταπτυχιακό πρόγραμμα (0 = Όχι, 1= Ναι) και η εξαρτημένη μεταβλητή η συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου (1 = Διαφωνώ κατά πολύ, 2= Διαφωνώ, 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ).

Το αποτέλεσμα του Levene test έδειξε ότι έχει παραβιαστεί η υπόθεση της ισότητας των διακυμάνσεων $F(1,737)= 8,299$, $p = .004$, ενώ το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα για τη μεταβλητή που αφορούσε τη συνάφεια πρώτης εργασίας – πτυχίου και για τα 2 γκρουπ ($p < 0,001$).

Με σκοπό να ελέγξουμε την παραπάνω υπόθεση χρησιμοποιήσαμε το Mann–Whitney U test.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Mann–Whitney U test, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά τη συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου μεταξύ των αποφοίτων που δεν

έχουν ακολουθήσει μεταπτυχιακό πρόγραμμα (Median=4, n= 276) και αυτών που ακολουθούν ή έχουν ακολουθήσει (Median=4, n=463), $U = 58189.5$, $z = 2.118$, $p = .034$, $r = .007$.

- Υπόθεση 13η: Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του αν κάποιος/α έχει ακολουθήσει ή ακολουθεί μεταπτυχιακές σπουδές και της συνάφειας του πτυχίου με την τρέχουσα εργασία:

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι αν κάποιος ακολουθεί ή έχει ακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές (Όχι = 0, Ναι = 1) και η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η συνάφεια πτυχίου και τρέχουσας εργασίας (Όχι = 0, Ναι = 1).

Με σκοπό να ελέγξουμε τη σχέση μεταξύ της ανεξάρτητης και της εξαρτημένης μεταβλητής χρησιμοποιήσαμε το χ^2 test (Chi-square test).

Ο παρακάτω πίνακας αναφέρει τα ποσοστά που συσχετίζονται με την «διασταύρωση» των 2 αυτών μεταβλητών.

Πίνακας 60. Συνάφεια πτυχίου – τρέχουσας εργασίας * Μεταπτυχιακό

Συνάφεια πτυχίου – τρέχουσας εργασίας	Group		Σύνολο
	Δεν ακολούθησα μεταπτυχιακές σπουδές	Ακολούθησα μεταπτυχιακές σπουδές	
Όχι	30,8%	24,6%	26,9%
Ναι	69,2%	75,4%	73,1%

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Pearson Chi-Square test. $\chi^2 (1) = 3,351$ $p = .0067$, η ληφθείσα τιμή δηλώνει ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του αν κάποιος ακολουθεί μεταπτυχιακές σπουδές και της συνάφειας πτυχίου και τρέχουσας εργασίας.

- Υπόθεση 14η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ αυτών που έχουν λάβει ενημέρωση για ευκαιρίες καριέρας και αυτών που δεν έχουν λάβει όσον αφορά τη συνάφεια της πρώτης εργασίας και πτυχίου:

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι αν κάποιος έχει λάβει ενημέρωση για ευκαιρίες καριέρας (0 = Όχι, 1= Ναι) και η εξαρτημένη μεταβλητή η συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου (1 = Διαφωνώ κατά πολύ, 2= Διαφωνώ, 3 = Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ κατά πολύ).

Το αποτέλεσμα του Levenetest έδειξε ότι δεν έχει παραβιαστεί η υπόθεση τις ισότητας των διακυμάνσεων $F(1,737)= 3,497$, $p = .062$, ενώ το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα για τη μεταβλητή που αφορούσε τη συνάφεια πρώτης εργασίας – πτυχίου και για τα 2 γκρουπ ($p < 0,001$).

Με σκοπό να ελέγξουμε την παραπάνω υπόθεση χρησιμοποιήσαμε το Mann–Whitney U test.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Mann–Whitney U test, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά τη συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου μεταξύ των αποφοίτων που δεν έχουν λάβει ενημέρωση όσον αφορά ευκαιρίες καριέρας (Median=4, $n= 552$) και αυτών που λάβει (Median=4, $n=187$), $U= 45554.5$, $z = 2.502$, $p = .012$, $r = .009$.

- Υπόθεση 15η : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ανέργων και αυτών που εργάζονται όσον αφορά την ικανοποίηση από τις σπουδές:

Σχετικά με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η εργασιακή κατάσταση (0 = Άνεργος, 1= Εργαζόμενος) και η εξαρτημένη μεταβλητή η ικανοποίηση από τις σπουδές (1 = πολύ δυσαρεστημένος, 2= δυσαρεστημένος, 3= ούτε δυσαρεστημένος/ούτε ικανοποιημένος, 4 = ικανοποιημένος, 5 = πολύ ικανοποιημένος).

Το αποτέλεσμα του Levene test έδειξε ότι δεν έχει παραβιαστεί η υπόθεση τις ισότητας των διακυμάνσεων $F(1,960)= 3,064$, $p = .080$, ενώ το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα για τη μεταβλητή που αφορούσε την ικανοποίηση από τις σπουδές και για τα 2 γκρουπ ($p < 0,001$).

Με σκοπό να ελέγξουμε την παραπάνω υπόθεση χρησιμοποιήσαμε το Mann–Whitney U test.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Mann–Whitney U test, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά την ικανοποίηση από τις σπουδές μεταξύ των ανέργων (Median=4, $n= 223$) και αυτών που εργάζονται (Median=4, $n=739$), $U= 78223$, $z = 1.245$, $p = .213$, $r = .04$.

- Υπόθεση 16η : Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ της σειράς δηλώσεων προτίμησης όσον αφορά την ικανοποίηση από τις σπουδές.

Σε σχέση με την παραπάνω υπόθεση η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η σειρά δήλωσης προτίμησης (0= 1^η επιλογή, 1=2^η -5^η επιλογή, 2=6^η-10^η επιλογή, 3=Άλλη επιλογή) και η εξαρτημένη μεταβλητή η ικανοποίηση από τις σπουδές (1 = πολύ δυσαρεστημένος, 2=

δυσανεστημένος, 3= ούτε δυσανεστημένος/ούτε ικανοποιημένος, 4 = ικανοποιημένος, 5 = πολύ ικανοποιημένος).

Το αποτέλεσμα του Levene test έδειξε ότι έχει παραβιαστεί η υπόθεση τις ισότητας των διακυμάνσεων $F(3,958)= 5,665$, $p < .001$, ενώ το αποτέλεσμα του Kolmogorov-Smirnov έδειξε σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα για τη μεταβλητή που αφορούσε την ικανοποίηση από τις σπουδές τόσο για τα 3 πρώτα γκρουπ ($p < 0,001$) όσο και για το 4^ο γκρουπ ($p = .004$).

Με σκοπό να ελέγξουμε την παραπάνω υπόθεση χρησιμοποιήσαμε το Kruskal-Wallis test.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Kruskal-Wallis test η ικανοποίηση από τις σπουδές επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά από τη σειρά δηλώσεων προτίμησης, $H(3) = 23.578$, $p < .001$.

Επίσης χρησιμοποιήσαμε Pairwise comparisons με adjusted p.values για να διερευνήσουμε τις στατιστικά σημαντικές διαφορές στην ικανοποίηση από τις σπουδές ανάμεσα στις σειρές δήλωσης προτίμησης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι δεν υπάρχει στατιστική σημαντική διαφορά στην ικανοποίηση από τις σπουδές μεταξύ της 1^{ης} και 6^{ης} -10^{ης} επιλογής ($p = .492$, $r = .06$), μεταξύ 1^{ης} και άλλης επιλογής ($p = 1.00$, $r = .01$) και μεταξύ 6^{ης} -10^{ης} επιλογής και άλλης επιλογής ($p = 1.00$, $r = .34$). Τέλος στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά την ικανοποίηση σπουδών προέκυψαν μεταξύ των κατηγοριών 1^η και 2^η -5^η επιλογή ($p < .001$, $r = .06$), 6^η-10^η επιλογή και 2^η -5^η επιλογή ($p = 1.00$, $r = .01$) αλλά και των κατηγοριών άλλη επιλογή και 2^η -5^η επιλογή ($p = 1.00$, $r = .01$).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄. Συζήτηση

Όσον αφορά τα δημογραφικά στοιχεία, οι απόφοιτοι είναι σε ποσοστό 71,7 γυναίκες και 28,3% άνδρες. Ο μέσος όρος ηλικίας των αποφοίτων είναι τα 27,65 έτη, κατάγονται κατά συντριπτική πλειοψηφία από την Ελλάδα, όπου και διαμένουν, εκτός από ένα ποσοστό της τάξεως του 7,8% που διαμένει στο εξωτερικό. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών που μένουν στην Ελλάδα διαμένουν στην Αττική. Επίσης, η συντριπτική πλειοψηφία έχει ως μητρική γλώσσα την ελληνική ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 6,34% δηλώνει δίγλωσσο κυρίως με την αγγλική ως δεύτερη μητρική γλώσσα. Το 2% των αποφοίτων δήλωσε ΑμεΑ.

Η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων αποφοίτησε με βαθμό πτυχίου Λίαν Καλώς. Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά το βαθμό πτυχίου μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το παραπάνω εύρημα υποδηλώνει ότι στο πλαίσιο της μελέτης, άνδρες και γυναίκες έχουν ίσες ευκαιρίες και υποστήριξη στις ακαδημαϊκές τους επιδιώξεις. Παράγοντες όπως η πρόσβαση σε πόρους, η ποιότητα της διδασκαλίας και οι εκπαιδευτικές πολιτικές είναι εξίσου επωφελείς και για τα δύο φύλα, οδηγώντας σε παρόμοια ακαδημαϊκά αποτελέσματα. Αυτό υποστηρίζει τις αρχές της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση και υπογραμμίζει τη σημασία της παροχής ισότιμων όρων για όλους τους φοιτητές, ανεξάρτητα από το φύλο τους.

Από τα αποτελέσματα είδαμε ότι οι σπουδές χρηματοδοτήθηκαν κατά μεγάλη πλειοψηφία από την οικογένεια, με την επαγγελματική ενασχόληση να συνεπικουρεί τη χρηματοδότηση στο ένα τρίτο των περιπτώσεων. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι τόσο το οικογενειακό περιβάλλον των φοιτητών όσο και οι ίδιοι οι φοιτητές κατανοούν την αξία της εκπαίδευσης και είναι πρόθυμοι να καταβάλουν προσπάθεια ώστε να την καταστήσουν εφικτή. Ωστόσο η ανάγκη των φοιτητών να εργάζονται παράλληλα με τις σπουδές τους μπορεί να υποδηλώνει ότι υπάρχουν οικονομικοί περιορισμοί στις οικογένειές τους. Αυτό σημαίνει ότι τα κεφάλαια της οικογένειας μπορεί να μην επαρκούν για να καλύψουν όλα τα έξοδα που σχετίζονται με την εκπαίδευση, με την προσωπική εργασία των φοιτητών να συνεπικουρεί στην εξυπηρέτηση των οικονομικών απαιτήσεων. Ο περιορισμός αυτός που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι φοιτητές δύναται να αποτελεί μια πρόκληση για την επιτυχή εξισορρόπηση των εκπαιδευτικών και εργασιακών τους υποχρεώσεων.

Επίσης, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τα περισσότερα τμήματα του ΕΚΠΑ ήταν μεταξύ των πέντε πρώτων επιλογών της πλειοψηφίας του δείγματος. Κατά συνέπεια προκύπτει ότι τα τμήματα και οι σχολές του ΕΚΠΑ τυγχάνουν υψηλής εκτίμησης από την πλευρά των υποψηφίων. Επιπλέον, το αποτέλεσμα αυτό υποδηλώνει από τη μια πλευρά ότι η πλειοψηφία των υποψηφίων φοιτητών επιδιώκει να επιτύχει σε τμήματα και κλάδους που τους ενδιαφέρουν ενώ από την άλλη υποδηλώνει ότι το πανεπιστήμιο προσφέρει ένα ευρύ φάσμα ελκυστικών προγραμμάτων σπουδών τα οποία προσελκύουν τους υποψηφίους φοιτητές. Όπως προέκυψε και από τα συμπεράσματα των focus group το ευρύ και ελκυστικό πρόγραμμα σπουδών αποτέλεσε ένα παράγοντα επιλογής των σχολών του συγκεκριμένου ιδρύματος. Τα παραπάνω συμπεράσματα ενισχύονται και από το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων βρήκε το επιστημονικό αντικείμενο των σπουδών τους ενδιαφέρον.

Ένα σημαντικό ποσοστό των αποφοίτων θα ήθελε το πρόγραμμα να είναι περισσότερο ολοκληρωμένο συνδέοντας σε μεγαλύτερο βαθμό τη θεωρία με την πράξη γεγονός που θα επέτρεπε την απόκτηση πιο εφαρμοσμένης γνώσης. Το παραπάνω εύρημα δηλώνει ότι οι απόφοιτοι θεωρούν ότι τα προγράμματα σπουδών να μην προσφέρουν την απαραίτητη θεωρητική επιστημονική γνώση όμως οι απόφοιτοι θα ήθελαν να υπάρχει περαιτέρω ενίσχυση των πρακτικών γνώσεων που λαμβάνουν και αντιστοιχία αυτών με τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Η ενσωμάτωση μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών τα οποία δίνουν έμφαση στο πώς ασκείται το επιστημονικό αντικείμενο κάθε τμήματος αλλά και η ενσωμάτωση των τελευταίων εξελίξεων και των τάσεων που σχετίζονται με το επιστημονικό αντικείμενο στα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, θα βοηθούσε ώστε το πρόγραμμα σπουδών να θεωρείται περισσότερο ολοκληρωμένο.

Όσον αφορά το επίπεδο δυσκολίας των σπουδών, αυτό θεωρείται υψηλό έως πολύ υψηλό από την πλειοψηφία των αποφοίτων. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι κύριοι παράγοντες δυσκολίας των σπουδών είναι ο όγκος της ύλης και οι πληροφορίες που καλούνται να αφομοιώσουν οι φοιτητές. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις το επίπεδο δυσκολίας σχετίζεται με το ίδιο το επιστημονικό αντικείμενο είτε λόγω της πολυπλοκότητάς του ή της σύνδεσής του με άλλους επιστημονικούς τομείς. Επιπλέον, η ανάγκη για βαθιά κατανόηση εννοιών που σχετίζονται με το επιστημονικό αντικείμενο αποτελεί έναν επιπλέον παράγοντα δυσκολίας. Σύμφωνα όμως με τα ευρήματα του focus group οι απόφοιτοι θεωρούν ότι το υψηλό επίπεδο σπουδών συσχετίζεται με θετικά μαθησιακά αποτελέσματα όπως η απόκτηση υψηλών

επιστημονικής γνώσεων, η ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης, η οργάνωση και ο προγραμματισμός, η ενίσχυση της πεποίθησής τους ότι μπορούν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά καθώς και η καλλιέργεια μιας θετικής στάσης απέναντι στις δυσκολίες.

Επιπλέον, ένα σχετικά σημαντικό ποσοστό βρίσκει ότι το πρόγραμμα βοηθά την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, η αποδοχή νέων ιδεών και η αυτόνομη μάθηση, όμως σχετική υστέρηση εμφανίζεται όσον αφορά τη δεξιότητα της συνεργασίας με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων και την αποτελεσματική χρήση τεχνολογικών εφαρμογών. Επίσης, οι μισοί από τους απόφοιτους απάντησαν θετικά στο ότι οι γνώσεις και η εμπειρία που αποκόμισαν από τις σπουδές τους, τους βοήθησαν στο να μάθουν γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας τους και να είναι αποδοτικοί.

Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι ο βαθμός των δεξιοτήτων που απέκτησαν οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους συσχετίζεται θετικά με τη θεώρηση των αποφοίτων ότι η γνώση και η εμπειρία που απόκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους βοηθούν να μάθουν γρήγορα την εργασία τους και να είναι αποτελεσματικοί στον εργασιακό τους ρόλο.

Τη μεγαλύτερη συσχέτιση έδειξαν οι δεξιότητες που αφορούσαν την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των τεχνολογικών εφαρμογών, τη συνεργασία με άλλες ειδικότητες για την επίλυση προβλημάτων αλλά και την ανάληψη πρωτοβουλιών.

Για παράδειγμα οι εργαζόμενοι που είναι ικανοί στη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών μπορούν να προσαρμοστούν γρήγορα σε νέα λογισμικά ή προγράμματα κατά τη διάρκεια της φάσης ενσωμάτωσης και εκπαίδευσής τους μαθαίνοντας γρήγορα το αντικείμενο της εργασίας τους. Επιπλέον χρησιμοποιώντας τις τεχνολογικές εφαρμογές μπορούν να γίνουν περισσότερο επαρκής έχοντας καλή απόδοση στην εργασία τους. Επίσης, η ικανότητα αποτελεσματικής συνεργασίας με άλλες ειδικότητες αποτελεί πολύτιμο εφόδιο για τους εργαζόμενους, καθώς εμπλουτίζει την κατανόηση του αντικειμένου της εργασίας τους, τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και τη δημιουργικότητά τους οδηγώντας τους να μάθουν πιο γρήγορα την εργασία τους και να είναι αποτελεσματικοί. Τέλος, οι εργαζόμενοι που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες τείνουν να αναζητούν τρόπους βελτίωσης των δεξιοτήτων και της απόδοσής τους γεγονός που τους επιτρέπει να είναι προσαρμοστικοί και αποτελεσματικοί στον εργασιακό τους ρόλο.

Τα παραπάνω ευρήματα υποδηλώνουν ότι, η ανάπτυξη των συμπεριφορικών δεξιοτήτων είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας, την επιτυχία στο χώρο εργασίας,

την πρόοδο στην καριέρα και την προώθηση της προσωπικής ανάπτυξης των αποφοίτων. Οι συμπεριφορικές δεξιότητες συμπληρώνουν τις τεχνικές γνώσεις και τα προσόντα, καθιστώντας τους αποφοίτους ολοκληρωμένους επαγγελματίες που μπορούν να ευδοκιμήσουν σε ένα δυναμικό και ποικίλο επαγγελματικό τοπίο. Άλλωστε, οι οργανισμοί στις μέρες μας αναζητούν άτομα που μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να συνεργάζονται αποτελεσματικά με τους άλλους, να ενεργούν αυτόνομα και να συμβάλλουν στην επίλυση προβλημάτων.

Επιπλέον, από τα αποτελέσματα είδαμε ότι το ποσοστό ικανοποίησης από τις σπουδές είναι άνω του 70% και ότι σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι θεωρούν ότι οι σπουδές τους αποτελούν μια καλή βάση για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας.

Σε σχέση με την ικανοποίηση από τις σπουδές τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η ικανοποίηση από τις σπουδές επηρεάζεται από τη σειρά δηλώσεων προτίμησης με τους αποφοίτους που δήλωσαν τη σχολή τους από 2^η – 5^η επιλογή να εμφανίζουν χαμηλότερα επίπεδα ικανοποίησης από τις σπουδές σε σχέση με τους υπόλοιπους αποφοίτους. Το επίπεδο ικανοποίησης μεταξύ των φοιτητών στο επιλεγμένο τμήμα τους μπορεί να επηρεαστεί από ένα συνδυασμό προσωπικών προτιμήσεων, προσδοκιών, περιορισμών αποφάσεων και εμπειριών στο ακαδημαϊκό περιβάλλον. Η κατανόηση αυτών των παραγόντων μπορεί να βοηθήσει τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να εντοπίσουν πιθανούς τομείς βελτίωσης και να προσαρμόσουν τις υπηρεσίες υποστήριξης για την ενίσχυση της ικανοποίησης των φοιτητών.

Σε σχέση με την εργασιακή κατάσταση των αποφοίτων, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων εργάζεται σε ποσοστό 76,8%. Κύριοι κλάδοι απασχόλησης είναι η εκπαίδευση, τα νομικά, και η υγεία. Ένα ποσοστό της τάξης του 23,2% δηλώνει άνεργος/η με ένα σημαντικό ποσοστό εξ' αυτών να είναι μακροχρόνια άνεργοι.

Η πλειοψηφία των αποφοίτων (συγκεκριμένα το 87,1%) ανέφερε ότι βρήκε δουλειά μέσα στο πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτηση ενώ ένα σημαντικό ποσοστό αναφέρει ότι η πρώτη του εργασία ήταν σχετική με τις σπουδές του (61,8%). Σημαντικό επίσης κρίνεται το γεγονός ότι σε ποσοστό 73% απαιτητό από τους τωρινούς εργοδότες των αποφοίτων ήταν πτυχίο του τομέα τους ή παρεμφερούς τομέα, στοιχείο που δείχνει ένα χαμηλό ποσοστό ετεροαπασχόλησης των αποφοίτων. Παρόλα αυτά, για τους απόφοιτους κάποιων τμημάτων παρατηρείται ένα υψηλότερο ποσοστό ετεροαπασχόλησης.

Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι η ικανοποίηση σπουδών συσχετίζεται θετικά με τη θεώρηση των αποφοίτων ότι οι γνώσεις και οι εμπειρία που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, τους βοήθησαν να μάθουν γρήγορα την εργασία τους και να είναι αποτελεσματικοί στο ρόλο τους. Το εύρημα αυτό υποδεικνύει ότι η ικανοποίηση των αποφοίτων από τις σπουδές σχετίζεται θετικά με εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία δίνουν έμφαση στην καλλιέργεια θεωρητικής και εφαρμοσμένης γνώσης, αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που υποστηρίζουν την ετοιμότητα και την αποτελεσματικότητα της σταδιοδρομίας των αποφοίτων στο χώρο εργασίας.

Επίσης από τα αποτελέσματα είδαμε ότι η ικανοποίηση από τις σπουδές συσχετίζεται θετικά με τη συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου. Οι απόφοιτοι που βρίσκουν εργασία η οποία είναι σχετική με το πτυχίο τους τείνουν να αναφέρουν υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης από τις σπουδές τους καθώς η ευθυγράμμιση του εκπαιδευτικού τους υπόβαθρου και της εργασίας που εξασφάλισαν συμβάλλει στην επικύρωση των ακαδημαϊκών επιλογών τους. Το εύρημα αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της εκπαιδευτικής συνάφειας στα αποτελέσματα της σταδιοδρομίας και τονίζει την αξία των προγραμμάτων σπουδών που προετοιμάζουν τους φοιτητές για τα επαγγέλματα που έχουν επιλέξει.

Όσον αφορά την εργασιακή κατάσταση και τη σχέση της με το επίπεδο ικανοποίησης από τις σπουδές, τα ευρήματα έδειξαν ότι η απασχόληση ή η ανεργία δεν επηρέασαν σημαντικά το πόσο τα άτομα εκτίμησαν την εκπαιδευτική τους εμπειρία. Το αποτέλεσμα αυτό υποδηλώνει ότι η ίδια η μαθησιακή εμπειρία έχει σημαντική αξία και συμβάλλει στη συνολική ικανοποίηση από τις σπουδές ανεξάρτητα από εξωτερικούς παράγοντες όπως το καθεστώς απασχόλησης. Το εύρημα αυτό τονίζει επιπλέον τη σημασία του μαθησιακού περιβάλλοντος το οποίο παρείχε το ΕΚΠΑ στους αποφοίτους κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του φύλου και της εργασιακής κατάστασης από τις στατιστικές αναλύσεις προέκυψε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση. Το αποτέλεσμα αυτό δείχνει ότι εντός της συγκεκριμένης ομάδας ατόμων που μελετήθηκαν, οι άνδρες και οι γυναίκες είχαν ίσες ευκαιρίες να απασχοληθούν ή να μείνουν άνεργοι. Συνεπώς, άλλοι παράγοντες εκτός από το φύλο (όπως τα προσόντα, οι δεξιότητες, η εμπειρία, η ενεργή αναζήτηση εργασίας, η αγορά εργασίας κ.λπ.) είναι πιθανώς οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν αν ένα άτομο είναι απασχολούμενο ή άνεργο.

Επίσης από τα αποτελέσματα είδαμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τη συνάφεια πτυχίου και πρώτης εργασίας. Το παραπάνω αποτέλεσμα υποδηλώνει ότι τα εκπαιδευτικά προσόντα και οι δεξιότητες που έχουν αναπτύξει οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαδικασία απασχόλησης ανεξάρτητα από το φύλο.

Παρόλο που τα συγκεκριμένα αποτελέσματα δε δείχνουν σημαντική διαφορά στην απασχόληση μεταξύ των φύλων στο συγκεκριμένο δείγμα, είναι σημαντικό να συνεχιστεί η παρακολούθηση και η εξέταση των προτύπων απασχόλησης για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν ανισοτήτων μεταξύ των φύλων που ενδέχεται να προκύψουν με την πάροδο του χρόνου ή σε διαφορετικές καταστάσεις.

Αναφορικά με τις καθαρές αποδοχές από την εργασία τους, η πλειοψηφία των αποφοίτων σε ποσοστό 66% δηλώνει ότι έχει μισθό σε ετήσια βάση λιγότερα από 12.000€, ένα ποσοστό της τάξης του 26% δηλώνει μισθό σε ετήσια βάση από 12.000 -25.000 € με το υπόλοιπο ποσοστό 9,9% να δηλώνει μισθό σε ετήσια βάση περισσότερα από 25.000 €.

Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στο μισθό σε ετήσια βάση μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να δηλώνουν μεγαλύτερο μισθό σε ετήσια βάση από ότι οι γυναίκες. Οι άνδρες σύμφωνα με το σταθμικό μέσο κερδίζουν από 12.000 - 25.000 € ενώ οι γυναίκες σύμφωνα με το σταθμικό μέσο κερδίζουν λιγότερα από 12.000. Το αποτέλεσμα αυτό υποδεικνύει ότι είναι πιθανό να υπάρχουν ανισότητες με βάση το φύλο όσον αφορά την αμοιβή εργασίας. Ωστόσο είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων είναι ένα σύνθετο ζήτημα που επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες και τα αίτια του μπορεί να διαφέρουν μεταξύ διαφορετικών πλαισίων. Εκτός από τις διακρίσεις λόγω φύλου και τις άνισες ευκαιρίες, διάφοροι άλλοι παράγοντες όπως ο κλάδος εργασίας μπορεί να συμβάλλουν στη διαφορά των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Για παράδειγμα οι γυναίκες μπορεί να εκπροσωπούνται σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι οι άνδρες σε εργασιακούς κλάδους με χαμηλές αμοιβές.

Η αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων απαιτεί μια πολύπλευρη προσέγγιση που αντιμετωπίζει όλους αυτούς τους διαφορετικούς παράγοντες. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εφαρμογή πολιτικών δίκαιης αμοιβής, την προώθηση της πολυμορφίας των φύλων σε όλους τους εργασιακούς κλάδους αλλά και σε ηγετικούς ρόλους, την προσφορά

φιλικών προς την οικογένεια πολιτικών εργασίας, την αντιμετώπιση της προκατάληψης στις διαδικασίες πρόσληψης και προαγωγής αλλά και την προώθηση μιας κουλτούρας στον χώρο εργασίας που εκτιμά και υποστηρίζει την ισότητα των φύλων.

Όσον αφορά τη διενέργεια πρακτικής άσκησης, από τα αποτελέσματα είδαμε ότι πάνω από τους μισούς απόφοιτους συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης.

Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των αποφοίτων που έχουν κάνει πρακτική άσκηση και αυτών που δεν έχουν κάνει όσον αφορά τη θεώρησή τους ότι οι γνώσεις και οι εμπειρίες από τις σπουδές, τους βοήθησαν να επιλεγθούν σε θέσεις εργασίας. Μια πιθανή εξήγηση είναι ότι ενώ η πρακτική άσκηση προσφέρει πολύτιμες εμπειρίες και γνώσεις αλλά και δυνατότητα σύνδεσης με φορείς απασχόλησης, οι συμμετέχοντες μπορεί να μην θεωρούν τη διενέργεια πρακτικής άσκησης ένα σημαντικό ή πρωταρχικό παράγοντα που επηρεάζει την επιλογή τους σε θέσεις εργασίας. Περαιτέρω διερεύνηση χρειάζεται για το αν οι απόφοιτοι είχαν τις κατάλληλες ευκαιρίες να αναπτύξουν αποτελεσματικά τις ικανότητές τους και να έρθουν σε επαφή με φορείς που θα μπορούσαν να τους απορροφήσουν στην αγορά εργασίας.

Επίσης, από τα δεδομένα μας είδαμε ότι αρκετοί απόφοιτοι (59,8%) προχώρησαν σε μεταπτυχιακές σπουδές κυρίως λόγω του επιστημονικού τους ενδιαφέροντος για το αντικείμενο σπουδών καθώς και για την απόκτηση μεγαλύτερης εξειδίκευσης η οποία θα τους βοηθούσε στη μετέπειτα καριέρα τους. Από όσους ακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές, πάνω από τους μισούς επέλεξαν το ΕΚΠΑ λόγω του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών αλλά και των διδασκόντων.

Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του φύλου και αν κάποιος πραγματοποιεί ή έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές με τους άνδρες να ακολουθούν αναλογικά σε μεγαλύτερο ποσοστό από τις γυναίκες μεταπτυχιακές σπουδές. Συμπερασματικά, το αποτέλεσμα υποδηλώνει ότι υπάρχει μια στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του φύλου και της παρακολούθησης ενός μεταπτυχιακού τίτλου, υπογραμμίζοντας τη σημασία της αντιμετώπισης πιθανών ανισοτήτων μεταξύ των φύλων. Για να κατανοήσουμε όμως πλήρως τους λόγους πίσω από την παρατηρούμενη σχέση και τις πρακτικές επιπτώσεις της, απαιτείται περαιτέρω έρευνα. Η εξέταση άλλων παραγόντων που μπορεί να επηρεάσουν τις

εκπαιδευτικές επιλογές, όπως η κοινωνικοοικονομική κατάσταση των αποφοίτων ή ο τομέας των σπουδών τους, μπορεί να προσφέρει μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της υποκείμενης σχέσης.

Από τις αναλύσεις επίσης προέκυψε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά τη συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου μεταξύ των αποφοίτων που δεν έχουν ακολουθήσει μεταπτυχιακό πρόγραμμα και αυτών που ακολουθούν ή έχουν ακολουθήσει. Το εύρημα αυτό υπογραμμίζει τον θετικό αντίκτυπο ενός μεταπτυχιακού τίτλου στη συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου. Οι απόφοιτοι που αποκτούν μεταπτυχιακό δίπλωμα είναι πιο πιθανό να έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα κατά την εισαγωγή τους στην αγορά εργασίας όταν αναζητούν θέσεις που σχετίζονται με το πτυχίο τους καθώς οι εργοδότες φαίνεται ότι προτιμούν υποψηφίους με πιο εξειδικευμένες γνώσεις.

Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του αν κάποιος ακολουθεί μεταπτυχιακές σπουδές και της συνάφειας πτυχίου και τρέχουσας εργασίας, η σχέση αυτή είναι επίσης στατιστικά σημαντική. Με άλλα λόγια, η συνάφεια πτυχίου και τρέχουσας εργασίας επηρεάζεται από το αν κάποιος έχει ακολουθήσει ή δεν έχει ακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές. Οι απόφοιτοι με μεταπτυχιακό δίπλωμα τείνουν να έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύτερο φάσμα ευκαιριών απασχόλησης που σχετίζεται με το πτυχίο τους σε σύγκριση με εκείνους που δεν έχουν. Ως εκ τούτου, το μεταπτυχιακό δίπλωμα φαίνεται ότι βοηθά τους αποφοίτους να εξασφαλίσουν θέσεις εργασίας στον επιθυμητό τομέα τους και να έχουν καλύτερες προοπτικές εξέλιξης στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Όσον αφορά την απόκτηση πρακτικών γνώσεων σχετικά με μεθόδους και εργαλεία ώστε οι απόφοιτοι να είναι καλύτεροι υποψήφιοι στην αγορά εργασίας, οι απόφοιτοι φαίνεται να επιζητούν περισσότερες πρακτικές γνώσεις.

Στόχος του γραφείου διασύνδεσης θα πρέπει να είναι να ενισχύσει τις υπηρεσίες του που βοηθούν τους φοιτητές να κατανοήσουν τις μεθόδους αξιολόγησης και επιλογής που χρησιμοποιούνται συνήθως από τους εργοδότες. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει εργαστήρια, ατομικές συνεδρίες αλλά και ανάπτυξη υλικού που θα έχουν ως στόχο να εκπαιδεύσουν τους φοιτητές σχετικά με διάφορες διαδικασίες υποβολής αιτήσεων εργασίας, τεχνικές συνέντευξης, λειτουργία κέντρων αξιολόγησης αλλά και σύνταξη βιογραφικού σημειώματος. Άλλωστε η διαδικασία της επιλογής των υποψηφίων στην αγορά εργασίας συνεχώς εξελίσσεται και κατά

συνέπεια οι απόφοιτοι θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τις μεθόδους αυτές ώστε να προετοιμάσουν τα μελλοντικά τους βήματα.

Όσον αφορά την ενημέρωση σχετικά με τις ευκαιρίες καριέρας από τα δεδομένα είδαμε ότι οι απόφοιτοι θα ήθελαν περισσότερη καθοδήγηση αναφορικά με τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό και πιο πλούσια πληροφόρηση σχετικά με τις ευκαιρίες καριέρας.

Από τις αναλύσεις προέκυψε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των αποφοίτων που δεν έχουν λάβει ενημέρωση και αυτών που έχουν λάβει σε σχέση με τη συνάφεια πρώτης εργασίας και πτυχίου. Οι φοιτητές που έχουν ενημερωθεί για τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας φαίνεται να έχουν καλύτερη κατανόηση της αγοράς εργασίας, των τάσεων της οικονομίας αλλά και των πιθανών εργασιακών ρόλων που σχετίζονται με το πτυχίο τους. Επιπλέον, έχουν τη δυνατότητα να διεξάγουν μια πιο εστιασμένη και στοχευμένη αναζήτηση εργασίας εντοπίζοντας οργανισμούς ή συγκεκριμένες θέσεις εργασίας που ευθυγραμμίζονται με τα ενδιαφέροντα και τα προσόντα τους, αυξάνοντας έτσι την πιθανότητα εύρεσης μιας πρώτης εργασίας η οποία ευθυγραμμίζεται με το πτυχίο τους.

Το γραφείο διασύνδεσης θα μπορούσε να ενισχύσει τις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού οι οποίες θα παρέχουν στους φοιτητές και τους αποφοίτους τα εργαλεία και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να ξεκινήσουν επιτυχημένες αναζητήσεις εργασίας. Επιπλέον, η καλλιέργεια σχέσεων με φορείς και εταιρίες, η ανάπτυξη ενός συλλόγου αποφοίτων και η διοργάνωση δράσεων όπως οι «ημέρες καριέρας», εκδηλώσεις δικτύωσης και συζητήσεις πάνελ που συνδέουν φοιτητές και αποφοίτους με πιθανούς εργοδότες αλλά και η οργανωμένη προσπάθεια ενθάρρυνσης των αποφοίτων να συνεργαστούν με τους σημερινούς φοιτητές θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη σύνδεση των αποφοίτων του ΕΚΠΑ με την αγορά εργασίας.

Τέλος, η ανάπτυξη και διατήρηση ενός portal το οποίο θα διαθέτει μια ολοκληρωμένη βάση δεδομένων με λίστες εργασίας από διάφορους κλάδους και εργοδότες όπου οι φοιτητές αλλά και οι απόφοιτοι θα μπορούν να αναζητήσουν και να φιλτράρουν τις θέσεις εργασίας με βάση τις προτιμήσεις τους, όπως η τοποθεσία, οι τομείς απασχόλησης, ο τίτλος εργασίας και το επίπεδο εμπειρίας θα βοηθούσε τους αποφοίτους να ενημερώνονται αποτελεσματικά για ευκαιρίες επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' - Επίλογος

Για να αυξήσει την απασχολησιμότητα των αποφοίτων του, το ΕΚΠΑ θα πρέπει να επικεντρωθεί στην παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών σταδιοδρομίας αλλά και στην περαιτέρω ανάπτυξη των δεξιοτήτων των φοιτητών του.

Επιπλέον, προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην περαιτέρω ενίσχυση των προγραμμάτων σπουδών με μαθήματα τα οποία ενσωματώνουν τις τελευταίες επιστημονικές, τεχνολογικές και κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις και δίνουν έμφαση στο πως ασκείται πρακτικά το επιστημονικό αντικείμενο κάθε τμήματος. Τέλος, η ανάπτυξη σχέσεων με φορείς και εταιρίες, η ανάπτυξη ενός συλλόγου αποφοίτων αλλά και η διοργάνωση εκδηλώσεων που αφορούν τη δικτύωση των αποφοίτων με την αγορά εργασίας αναμένεται να συμβάλλει θετικά στην αύξηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων.

Πηγές:

- 1) <https://tradingeconomics.com/greece/unemployment-rate>
- 2) https://eures.ec.europa.eu/living-and-working/labour-market-information/labour-market-information-greece_en
- 3) https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-greece-2023_c5f11cd5-en
- 4) <https://www.statistics.gr/en/statistics/-/publication/SJO02/->
- 5) Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4th ed.). SAGE Publications.
- 6) Menon, M. E., Argyropoulou, E., & Stylianou, A. (2018). Managing the link between higher education and the labour market: perceptions of graduates in Greece and Cyprus. *Tertiary Education and Management*, 1–13. doi:10.1080/13583883.2018.1444195
10.1080/13583883.2018.1444195